

Palveluiden järjestämissuunnitelma ja talousarviokehys 2022

KH (21.6.2021)

Sisällys

1. Palveluiden järjestämisen lähtökohdat Nurmijärven kunnassa	4
1.1 Johdanto palveluiden järjestämissuunnitelmaan ja rullaavaan palvelutuotannon kehittämiseen	4
1.2 Kunnan organisaatiorakenne 2021 ja palveluiden järjestämisen ohjaus	5
1.3 Kuntastrategia palveluiden järjestämisen taustalla	6
1.4 Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelma NUUKA 2020-2026	8
1.5 Nurmijärven kunnan palveluverkon kehittämisen tavoitteet	10
1.6 Ostopalveluiden ohjaus	14
1.7 Muutokset väestössä ja palvelutarpeissa.....	15
2. Palvelutuotantokortit	17
2.1 Konsernipalveluiden palvelutuotantokortit	17
2.2 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palvelutuotantokortit.....	24
2.3 Ympäristötoimialan palvelutuotantokortit.....	35
2.4 Aleksia liikelaitoksen palvelutuotantokortti.....	42
2.5 Nurmijärven vesi liikelaitoksen palvelutuotantokortti.....	43
3. Talousarviokehys 2022	46
3.1 Talousarvion valmisteluprosessi ja aikataulutus	46
3.2 Talouskatsaus	47
3.3 Talousarvion 2022 valmistelun lähtökohdat Nurmijärvellä	48
3.4 Talousarviokehys 2022	49
4. Liitteet.....	59
Kuntastrategia 2018-2025	59
Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelma (NUUKA)	59
Talousarvion laadintaohje 2022-2024.....	59

PALVELUIDEN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT
NURMIJÄRVEN KUNNASSA

1. Palveluiden järjestämisen lähtökohdat Nurmijärven kunnassa

1.1 Johdanto palveluiden järjestämissuunnitelmaan ja rullaavaan palvelutuotannon kehittämiseen

Nurmijärven kunnan palvelutuotannon järjestämistä ohjaavat kuntastrategia sekä sitä toteuttavat ohjelmat. Vuosittain vahvistettavan talousarvion tehtävänä on taas osoittaa, miten kuntastrategian mukainen toiminta aiotaan järjestää ja rahoittaa.

Kunnalliset palvelut jakautuvat laaja-alaisesti eri osa-alueille varhaiskasvatuksesta ja kulttuuri-toiminnasta rakennusvalvontaan ja yleisiin yhteiskunnallisiin demokratiatehtäviin. Kunnallisten tehtävien moniulotteisuuden lisäksi kunnan toimintaympäristössä muutokset sekä palvelutarpeissa että palveluiden tuotantotavoissa vaihtelevat nykypäivänä nopeasti. Myös taloudellisten resurssien rajallisuus ohjaa voimakkaasti palveluiden järjestämistä. Palveluiden järjestämisessä kuvaavaa onkin jatkuva tasapainon tavoittelu tuotettavien palveluiden ja käytettävissä olevien resurssien välillä.

Tehokkaalla palvelutuotannolla on merkittävä rooli kunnan kasvun kestävyys turvaamisessa. Erityisesti merkittävät ikärakenteen muutokset, yleinen väestön kasvu sekä kunnan maankäytön ja kaavoituksen kehittyminen edellyttävät palvelutuotannon tarkoituksenmukaisuuden säännöllistä arvioimista. Palvelutuotannon voidaan ajatella olevan tarkoituksenmukaista silloin, kun se täyttää tehokkaasti, riittävällä tavalla nykyiset palvelutarpeet ja skaalautuu tarvittaessa muuttuviin tarpeisiin ilman merkittäviä saneeraustoimia.

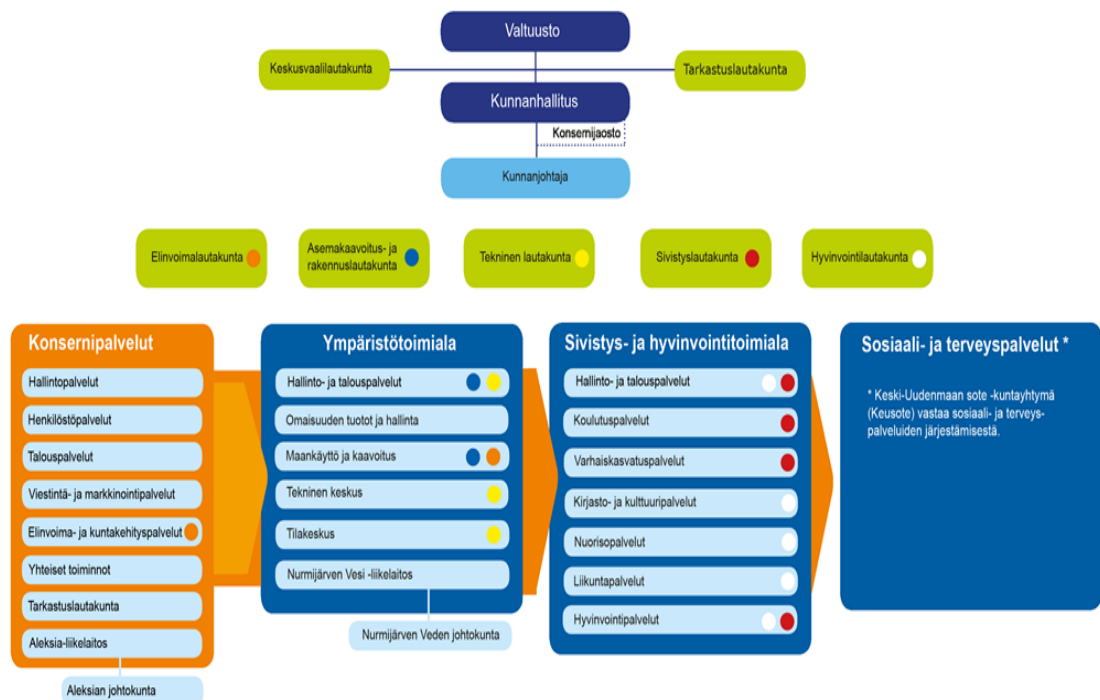
Palvelutuotannon tehokkuuteen vaikuttaa merkittävästi palveluverkko, joka kuvaa palveluiden fyysistä sijoittumista kunnassa. Tarkoituksenmukaisessa palveluverkossa tuotannon mitoitus on oikealla tasolla ja palvelujen käytännön järjestäminen ja ylläpito pystytään toteuttamaan kustannustehokkaasti. Käytännön työssä tämä tarkoittaa muun muassa henkilöstöresurssien tehokasta käyttöä ja toimitilojen ylläpitokulujen minimointia.

Kunta hyödyntää tuotannollisten joustojen aikaansaamiseksi myös alihankintasopimuksia tai niihin rinnastettavia sopimusjärjestelyjä. Tällaisia sopimuksen varaisia toimintoja ovat esimerkiksi koulukuljetukset, varhaiskasvatuksen palvelustelijärjestelmä tai kaavoitukseen liittyvät asiantuntijapalvelujen ostot.

Palveluiden järjestämissuunnitelmassa tehdään vuosittain yleistarkastelu kunnan palvelutuotannosta. Tarkastelulla tuotetaan tietoa kunnassa tuotettavista palveluista, palvelutuotannon toimivuudesta sekä palvelukysynnän ja tuotantotapojen muutoksista. Tulevaisuudessa palvelutuotannon tarkastelua syvennetään palvelujen tuotteistuksen sekä toimitilojen ominaisuusluokittelun tuottaman tiedon pohjalta. Tässä vaiheessa palveluiden järjestämissuunnitelma kuvaa tuotantoa yleispiirteisesti samalla pohjustaen talousarviokehityksen taloudellisten resurssien jakamista.

Palvelutuotannon säännöllisen tarkastelun toimintaideaa voidaan kuvata rullaavana palvelutuotannon kehittämisenä. Tällöin palvelutuotannon tarkastelu kytketään osaksi kunnan vuosittaista käyttötalouden ja investointien suunnittelutyötä. Tällä pyritään lyhentämään oleellisesti reagointiaikaa palvelutuotannon mukauttamistarpeisiin sekä lisäämään yleistä tietoisuutta kunnan palvelutuotannon kustannuksista ja vaikuttavuudesta. Käytännössä rullaavassa palvelutuotannon kehittämisessä tarkastelun kohteena on muun muassa toimitilojen kapasiteetti, käyttöasteet, ylläpitokulut, korjausvelka, käyttäjäturvallisuus, tilojen laadullinen palvelevuus ja varsinaisen palvelutuotannon yksikkökustannukset. Syvempi palvelutuotannon tarkastelu toteutetaan vuoden 2023 palveluiden järjestämissuunnitelmassa.

1.2 Kunnan organisaatorakenne 2021 ja palveluiden järjestämisen ohjaus

Kunnan organisaatio voidaan jakaa poliittiseen organisaatioon ja ammatilliseen organisaatioon. Poliittinen organisaatio rakentuu toimielimistä, joista ylintä päätösvaltaa kunnassa käyttää valtuusto. Valtuuston toimivalta palveluiden järjestämisessä on strateginen, jota konkretisoi erityisesti valtuustossa vahvistettu kuntastrategia sekä vuosittain kuntastrategian toimeenpanoa heijastava talousarvio ja –suunnitelma. Valtuuston päättää myös merkittävistä kuntatason ohjelmista, joiden tehtävänä on konkretisoida kuntastrategian toteuttamista. Tällaisia ohjelmia ovat muun muassa Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelma sekä maankäytön tavoiteohjelma MATA.

Kunnanhallitus, lautakunnat ja liikelaitosten johtokunnat toimivat toimeenpanevina toimieliminä. Kukin lautakunta sekä liikelaitosten johtokunnat vastaavat alaisensa toimialan/liikelaitoksen palvelutuotannon järjestämisestä valtuuston määrittelemien periaatteiden mukaisesti. Lautakunnat asettavat tarvittaessa alaiselleen palvelutoiminnalle omia periaatelinjauksia, mutta kuitenkin niin, että ne ovat yhdensuuntaisia valtuuston päättämien kuntatason linjausten kanssa. Kunnanhallituksella on erityinen rooli toimielimenä valtuustoasioiden valmistelijana samalla vastaten yleisesti kunnan hallinnosta ja taloudesta.

Kunnan ammatillinen organisaatio jakautuu konsernipalveluiden toimialaan, ympäristötoimialaan ja sivistys- ja hyvinvointitoimialaan. Toimialat jakaantuvat edelleen tulosalueisiin, jotka on kuvattu yllä olevassa organisaatiokaavioissa. Toimialojen tehtävät kunnan palveluiden järjestämisessä on kuvattu luvun kaksi palvelutuotantokorteissa.

1.3 Kuntastrategia palveluiden järjestämisen taustalla

Kuntalain 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista.

Tämän palveluiden järjestämissuunnitelman laadintahetkellä kunnassa on käynnistetty kuntastrategian päivitystyö. Strategiatyö etenee vuoden 2021 aikana siten, että uuden valtuuston on määrä päättää päivitetystä kuntastrategiasta maaliskuussa 2022. Mahdolliset päivitetyn kuntastrategian tuomat muutokset kunnan palveluiden järjestämiseen ja ohjaukseen päivitetään vuoden 2023 palveluiden järjestämissuunnitelmaan.

Valtuusto on vahvistanut Nurmijärven nykyisen voimassa olevan kuntastrategian kokouksessaan 28.2.2018 (KV14/2018) ajalle 2018-2025.

Nurmijärven kuntastrategiassa ohjauksellinen painopiste on toiminnassa, kun taas talouden pitkän aikavälin tavoitteet on sisällytetty kuntastrategiaa toteuttavaan Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelmaan (NUUKA-ohjelma).

Kuntalain 110 §:n mukaan vuosittain vahvistettava talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Siten talousarvio on aivan keskeinen valtuuston toiminnan ohjauksen väline palveluiden järjestämisessä.

Nurmijärven kuntastrategiassa strategiset painopisteet on jaettu neljään seuraavaan teemaan:

1. Viihtyisä ja Turvallinen Nurmijärvi

Koko elämän kunta. Nurmijärvellä on kolme omaleimaista päätaajamaa: Klaukkala, Kirkonkylä ja Rajamäki. Yhdessä maaseutumaisten kylien kanssa ne tarjoavat monipuolisia asumisvaihtoehtoja eri elämäntilanteissa. Suunnittelemme ja kehitämme kunnan eri osa-alueita näiden omia luontaisia vahvuuksia ja ominaisuuksia hyödyntäen sekä esille nostaen.

Helppo muuttaa ja kotiutua. Tarjoamme koko ajan monipuolisia tontteja kilpailukykyiseen hintaan. Näin asukkaat voivat valita itselleen sopivan asumispaikan ja asuntotyyppin. Eri alueiden pitämiseksi elinvoimaisina ohjaamme uudisrakentamisen sijoittumista ja ajoittumista ottaen huomioon olemassa olevat palvelut.

Luonto lähellä ja liikkuminen turvallista. Helposti saavutettavat ja laadukkaat ulkoilureitit, ulkoilukuntapaikat sekä lähiluontokohteet lisäävät asukkaiden viihtyvyyttä. Suunnittelemme ja rakennamme vaihteittain turvallisia ja esteettömiä kevyen liikenteen väyliä ja reittejä.

Huolehdimme alueiden ja ympäristön viihtyisyydestä sekä turvallisuudesta. Pidämme ympäristömme viihtyisänä ja siistinä sekä vaikutamme syrjäytymisen ehkäisemiseen monialaisella yhteistyöllä.

2. Sujuva arki

Nurmijärvellä on hyvä asua ja elää. Tavoitteemme on, että kasvavien ja kehittyvien päätaajamiemme palvelut ovat helposti saavutettavia ja monipuolisia. Tarkastelemme koko kunnan palveluverkon ajantasaisuutta ja toimivuutta säännöllisesti.

Asukkaiden hyvinvointi on kunnalle tärkeää. Nurmijärvellä palvelut tukevat asukkaiden sujuvaa arkea ja hyvinvointia heidän omassa elinpiirissään eri elämänvaiheissa ja -tilanteissa. Painopisteemme ovat kaikkien ikäryhmien osalta syrjäytymistä ennaltaehkäisevässä työssä ja varhaisessa tuessa. Tuemme kuntalaisten omatoimisuutta toimimalla matalan kynnyksen periaatteella yhteistyössä heidän kanssaan. Ikääntyvien kuntalaisten hyvinvointia edistämme kehittämällä heidän tarpeitaan vastaavia palveluja, muun muassa erilaisia asumisen ja palvelujen yhdistäviä ratkaisuja. Tarjoamme vapaa-ajan toimintaan ja harrastamiseen kattavan valikoiman vaihtoehtoja eri-ikäisille kuntalaisille. Harrastaa voit yksin tai ryhmässä – osallistua itse tekijänä tai katsojana.

3. Yritysten kunta

Vetovoimatekijämme ovat hyvä sijainti ja saavutettavuus sekä kyky vastata laajentuvien ja kasvavien yritysten tarpeisiin tarjoamalla riittävän suuria ja edullisia yritystontteja. Tuotamme yritysten tarvitsemat palvelut nopeasti ja tehokkaasti kuntaorganisaation sujuvalla yhteistyöllä. Aloittavien ja jo toimivien yritysten neuvonta on helposti saatavilla ja tarjoaa yhteistyöverkoston kautta monipuoliset ja laaja-alaiset, yrittäjälle ilmaiset palvelut.

4. Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka

Ylpeys työstä ja sitoutuminen näkyvät päivittäisessä toiminnassamme. Asiakaslähtöisen ja laadukkaan palvelun lähtökohtana on henkilöstömme ammattitaito, osaaminen ja hyvä palvelu-asette.

Toimimme yhteisten pelisääntöjen mukaisesti ja tulevaisuutta ennakoiden. Kehitämme jatkuvasti toimintatapojamme ja prosessejamme.

Tuotamme palveluidemme laadun työntekijän ja työnantajan molemminpuolisella arvostuksella, luottamuksella ja joustavuudella. Huolehdimme terveellisestä ja turvallisesta työympäristöstä. Tavoitteenamme on olla vetovoimainen ja haluttu työnantaja.

5. Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä

Nurmijärvi on asukkaidensa kunta. Tuomme kunnan toiminnan lähelle kuntalaista vahvistamalla kuntalaisten mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja osallistumiseen. Kuulemme ja kuuntelemme toisiamme. Toimimalla vuorovaikutteisesti rakennamme yhteistyötä kuntaorganisaation, päätöksentekijöiden, kuntalaisten sekä muiden sidosryhmien välille. Viestimme näkyvästi ja kiinnostavasti nostaen esille hyviä esimerkkejä toiminnastamme ja vahvistamme myönteistä kuntakuvaa.

6. Terve talous ja linjakas päätöksenteko

Kunnan hyvä johtaminen perustuu vaaleilla valittujen luottamushenkilöiden ja kunnan viranhaltijajohdon vastuulliseen toimintaan sekä toimivaan yhteistyöhön ja työnjakoon. Huolehdimme myös, että kuntaorganisaation rakenne vastaa tulevaisuuden tarpeita. Kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt täydentävät kunnan palveluja. Varmistamme, että taloutemme on myös pitkällä aikavälillä kestävällä pohjalla, jotta voimme huolehtia kuntalaistemme hyvinvoinnista. Kehitämme talouden ja toiminnan ohjausjärjestelmäämme tukemaan tiedolla johtamista.

1.4 Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelma NUUKA 2020-2026

Nurmijärven kunnanvaltuusto vahvisti kokouksessaan 28.2.2018 uuden kuntastrategian vuosille 2018-2025. Kuntastrategian terve talous ja linjakas päätöksenteko osa-alueeseen on sisällytetty kunnan talouden kestävyys turvaamista koskevat tavoitteet, joita kuntastrategiassa on kuvattu seuraavasti:

- Varmistamme, että taloutemme on myös pitkällä aikavälillä kestävällä pohjalla, jotta voimme huolehtia kuntalaistemme hyvinvoinnista. Kehitämme talouden ja toiminnan ohjausjärjestelmäämme tukemaan tiedolla johtamista.
- Käyttötalouden kustannuskehitys ei ylitä verotulojen kasvuprosenttia. Sopeutamme asteittain kunnan investointien tason vastaamaan kunnan talouden kantokykyä.

Valtuusto on kuntastrategiassa esitettyjen linjausten pohjalta vahvistanut 12.6.2019 kokouksessaan Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelman (NUUKA-ohjelma) vuosille 2020-2026.

Ohjelman tavoitteena on huolehtia kunnan talouden kestävydestä ensin hidastamalla velkaantumista ja kääntämällä lopulta lainakannan kehitys laskuun. Velkaantumiskehityksen katkaistaminen tarkoituksena on välttää kunnan ajautumista perinteiseen, palveluiden laaja-alaista karsimista korostavaan talouden tasapainottamiseen, ehkäistä tarvetta verotusasteen merkittäväksi kiristämiseksi sekä turvata pitkällä aikavälillä kunnan riittävä taloudellinen kantokyky kasvua tukevien investointien toteuttamiseksi ja palvelutoiminnan laadun varmistamiseksi.

Käytännön toiminnassa ohjelma ohjaa kunnan käyttötalouden resursointia, investointien asettamista sekä tulorahoitusohjelman vahvistamiseen liittyviä toimia vuosittaisessa talousarviovalmistelussa. Talousarvio laaditaan siten, että yksittäiset talousarviovuodet niin määrärahojen jaon, kuin myös toiminnallisten tavoitteiden osalta ovat linjassa ohjelmassa asetettujen pitkän aikavälin tavoitteiden kanssa.

Investointikehitys eli investointien enimmäismäärä määritellään vuosittain ja samanaikaisesti investointien tulorahoitus pyritään maksimoimaan käyttötalouden menokasvua hillitsemällä kohdennetuilla toimenpiteillä. Myös tulorahoitusohjelman vahvistamisen mahdollisuuksia tarkastellaan säännöllisesti talousarviovalmistelun yhteydessä investointien riittävän tulorahoituksen varmistamiseksi.

Toimenpiteitä tullaan siis kohdistamaan ohjelman voimassaolon aikana sekä palvelutuotannon tuottavuuden edistämiseen ja verorahoituksen vahvistamiseen, että investointitason samanaikaiseen laskemiseen. Investointitason laskeminen edellyttää priorisoimista ja arvovalintojen tekemistä risteävien investointitarpeiden välillä. Erityisesti yhteisen näkemyksen muodostaminen toimitilojen käytön tehostamisesta ja infrarakentamisen fokusoinnista edesauttavat investointien saattamista kestäväksi tasolle.

Nykyisessä voimassa olevassa NUUKA-ohjelmassa kunnan lainamäärän enimmäistaso on asetettu 187 miljoonaan euroon vuoden 2026 loppuun mennessä. Kunnassa on käynnistetty NUUKA-ohjelman päivitystyö, sillä sote-menojen ennakoituva voimakkaampi kasvu sekä koronan vaikutukset kunnan tulorahoituksen kehittymiseen ovat heikentäneet kunnan pitkän aikavälin talousennustetta merkittävästi. Päivityksessä tarkastellaan uudelleen lainakantarakojen tasoa, investointien sopeutustarvetta sekä ohjelman voimassaoloajan pidentämistä. Kunnan

palvelutuotannon sopeutuksista on valtuusto päättänyt erillisessä NUUKA:n toimenpidesuunnitelmassa tammikuussa 2021. Uuden valtuuston on määrä päättää NUUKA-ohjelman päivittämisestä marraskuussa 2021 talousarviokokouksen yhteydessä.

Kunnan talouden vahvistumista seurataan NUUKA-ohjelman mukaisesti seuraavien tunnuslukujen kehityksen kautta:

Tunnusluku	Lähtötaso (TP2018)	Tavoitetaso	Ajoitus
Lainakanta	169,2 milj. euroa	187,0 milj. euroa	2026 mennessä
Investointien tulo-rahoitusprosentti	23,3 %	80-115%	2023-2026
Toiminnan ja investointien rahavirta	-20,3 milj. euroa	ko. rahavirta >0 euroa	2023-2026
Vuosikate/poistot %	36 %	keskimäärin >100%	2020-2026
Omavaraisuusaste	37,8 %	>50%	2026 mennessä
Suhteellinen velkaantuneisuus	87,8 %*	<60%	2026 mennessä

*Vuoden 2018 suhteellisen velkaantuneisuuden tunnuslukuun on korjattu tunnuslukua vääristävä kunnan ja Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän välisen kirjanpidollisen kuittausmenettelyn vaikutus.

NUUKA-ohjelman 2020-2026 toteuttamissuunnitelma

Tavoite	Vastuu	Aikataulu
Taloustavoitteet		
Lainakantatavoite	Toimialat, toimielimet, liikelaitosten johtokunnat	2026 mennessä
Prosessitavoitteet		
Tuotepohjainen toiminnanohjausmalli	Toimialat	2019-2021
Rullaava palveluverkkosuunnitelma	Konsernipalvelut, ympäristötoimiala	2019-2021
Toimitilojen salkutus	Ympäristötoimiala	2019
Investointien suunnittelusapluuna	Konsernipalvelut, ympäristötoimiala	2020
Palveluverkkosuunnitelman laadinta	Toimialat	2019-2020
Konsernitoimintojen kehittäminen	Konsernipalvelut	2019-2020
Periaatelinjaukset		
Omaisuuksien myynti, hankinta ja kiinteistöjen jalostus	Hallitus, konsernipalvelut, ympäristötoimiala	Koko ohjelmakausi
Maapolitiikka ja kaavoitus	Konsernipalvelut, ympäristötoimiala, ao. toimielimet	Koko ohjelmakausi
Palveluverkon kehittäminen	Toimialat, toimielimet, liikelaitokset	Koko ohjelmakausi
Henkilöstölinjaukset	Toimialat, toimielimet, liikelaitokset	Koko ohjelmakausi
Harkinnanvaraisten palvelujen tarkistaminen	Toimialat, toimielimet, liikelaitokset	Koko ohjelmakausi
Ohjelman voimassaoloaika 2020-2026		
Valtuustokaudet, joille ohjelman voimassaolo asetetaan:		
1.6.2017-31.5.2021 (nykyinen)		
1.6.2021-31.5.2025		
1.6.2025-ohjelma päättyy 31.12.2026		

1.5 Nurmijärven kunnan palveluverkon kehittämisen tavoitteet

Palveluverkon kehittämisen tavoitteet ovat pitkän aikavälin yleisiä linjauksia, jotka ohjaavat kunnan palveluiden järjestämistä ja tuottamista. Asetettuja tavoitteita noudatetaan kunnan palveluiden järjestämisen suunnittelussa ja palvelutuotannon yleisessä kehittämisessä. Valtuusto on kokouksessaan 27.1.2021 § 5 osana palveluverkkosuunnitelmaa vahvistanut kunnan palveluverkon kehittämiselle alla olevat tavoitteet. Palveluverkkosuunnitelmassa on yleisten tavoitteiden lisäksi asetettu eri alueille kehittämisen pääkohteet.

1. Palveluverkon tiivistäminen, tilatehokkuuden parantaminen, toimintakustannusten alentaminen ja investointien rajoittaminen.
2. Varhaiskasvatus-, perusopetus- ja mahdollisesti lukiopalvelut sekä kirjasto-, nuoriso- ja vapaa-ajan palveluita ohjataan taajamissa kampuksille.
3. Päiväkodit ja koulut suuremmiksi yksiköiksi joko keskittämällä toiminnot yhteen paikkaan tai hallinnollisen yhdistämisen kautta.
4. Päiväkotiverkkoon pyritään saamaan suurempia yksiköitä (10-ryhmäinen) hyvien kulkuyhteyksien varten, lähipäiväkodit vähintään 3-5 -ryhmäisiä.
5. Koulujen kehittäminen yhtenäiskoulujen suuntaan, alakoulut pyritään säilyttämään lähikouluina. Koulun minimikoko 60 oppilasta.
6. Keskittämisen yhteydessä toimitilojen kokonaispinta-alan tulee pienentyä.
7. Huonokuntoisista ja tarkoitustaan huonosti palvelevista yksiköistä/toimitiloista luovutaan.
8. Ilman käyttöä jääneistä toimitiloista luovutaan (myydään tai puretaan) tai ne muokataan palveluverkon kannalta tarkoituksenmukaiseen käyttöön.
9. Peruskorjattavien kiinteistöjen kohdalla arvioidaan toimipisteen tarvetta tulevaisuudessa ja verrataan peruskorjauksen kustannusta uuden rakentamiseen.
10. Investointipäätöksiä yhteydessä selvitetään eri toteutusvaihtoehtojen taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset (vaikutusten ennakkoarviointi).
11. Uusien ja peruskorjattavien kohteiden monikäyttöisyysvaatimus: tilojen tulee palvella monipuolisesti erilaisia toimintoja.
12. Alkuluokkatointia laajennetaan koko kuntaa koskeväksi.
13. Avoimen varhaiskasvatuksen toimintaa keskitetään alueellisesti ja siten, että avoin varhaiskasvatus (kerhot ja avoimet päiväkodit) toimivat saman katon alla (tai samalla kampuksella) kuin päiväkodit.

Edellä kuvattujen tavoitteiden lisäksi valtuusto on kokouksessaan 12.6.2019 § 50 osana NUUKA-ohjelmaan vahvistanut muita palveluiden järjestämistä ja omaisuuden hallintaa ohjaavia periaatelinjauksia. Alla esitetyt linjaukset täydentävät palveluverkon kehittämisen tavoitteita:

1. Omaisuuden myynti, hankinta ja kiinteistöjen jalostus

Strategisesti merkitykseltään vähäisestä ja/tai heikosti tuottavasta omaisuudesta luovutaan:

- Tarpeettomista/tyhjästä kiinteistöistä ja rakennuksista luovutaan välittömästi.
- Yleishyödyllisestä toimintaa varten kunta luovuttaa tiloja palvelutuotannon käytössä olevista tiloista, esim. koulut, päiväkodit, hallintorakennukset tms. Yksin vastikkeetta tai vähäistä vuokraa vasten luovutetuista kohteista luovutaan.
- Kunnan toimitilat salkutetaan ja maaomaisuus luokitellaan. Selvitetään jokaisen kehitettävän kiinteistön osalta kiinteistöjen jalostamisen mahdollisuudet (esimerkiksi: puretaan rakennukset ja myydään tontti, myydään kohde sellaisenaan, puretaan kohde ja rakennetaan tontille kunnan palveluverkon kannalta optimi uudiskohde jne.)

Kunnan omaisuuden hankkimisen tulee perustua kuntastrategiaan ja vuotuisen talousarvioon. Toimitilojen hankinta tulee perustella taloudellisesti. Kunta liittyy osakkaaksi yhtiöihin tai perustaa yhtiöitä ainoastaan silloin, kun se on taloudellisesti järkevää, ei sisällä merkittäviä riskejä ja edistää kuntastrategian toteuttamista. Irtaimiston hankkimisen tulee perustua olemassa oleviin hankintasopimuksiin. Leasing-rahoituksen käyttäminen irtaimen omaisuuden hankkimisessa tulee ennen tilauksen tekemistä ilmoittaa talouspalveluille.

2. Maapolitiikka ja kaavoitus

Kunta pyrkii turvaamaan tonttutuotannon ja omien tarpeidensa mukaisen toiminnan omistamalla riittävän ja oikein kohdentuvan maaomaisuusreservin. Riittävällä maanomistuksella voidaan ohjata asemakaavoitusta sekä asemakaavan oikea-aikaista toteutumista ja saada maan arvonnousu kaupungin omaan käyttöön.

Maan hankkiminen on maapolitiikan keskeisiä tehtäviä ja maanhankintaan tulee varata riittävästi resursseja sekä toteuttaa hankintaa suunnitelmallisesti riittävän pitkällä aikajänteellä yleiskaavoihin ja maankäytön toteuttamisohjelmaan pohjautuen sekä riittävän pitkällä aikajänteellä. Maanhankinta tulee tarvittaessa turvata käyttäen kaikkia lainsäädännön mahdollistamia maanhankintatapoja, objektiivisia ja ennustettavia menettelyitä ja periaatteita käyttäen.

Kunnan alueelliselle kehittämiselle tulee valita selkeä painopiste siten, että resursseja ei liiaksi hajauteta.

3. Palveluverkon kehittäminen

Merkittävin osa kunnan palvelutuotannon säästö-/tuottavuuspotentiaalista nojautuu kunnan palveluverkon kehittämisratkaisuihin. Historiassa tapahtuneen nopean väestön kasvun aikaan palveluverkkoa on jouduttu laajentamaan nopeasti, toimitilojen ja tuotannon välisten tuottavuustekijöidenkin kustannuksella. Nykypalveluverkon muodostumiseen on esimerkiksi kouluverkon osalta vaikuttanut oleellisesti myös kuntaan aikoinaan rakennettu kansakouluverkko.

On tyypillistä, että eri ajanjaksoilla kuntalaisten palvelutarpeet ja kunnan elinvoimaa koskevat kehittämisintressit vaihtelevat. Tästä johtuen säännöllinen palveluverkkotyö nousee korostuneeksi ja erityisesti silloin, kun palveluiden tuottamiseen osoitettu resurssipohjan osoittautuu tarpeisiin ja odotuksiin nähden liian heikoksi. Kunnassa käynnistetyn palveluverkkoselvityksen tavoitteena on tuottaa riittävä tieto tarvittavien palveluverkkopäätösten tekemiseksi.

Palveluverkon kehittäminen on pitkäjänteistä toimintaa ja investointien jaksottamisen myötä palveluverkon rakentaminen suunniteltuun muotoonsa kestää vuosia.

Palveluverkon kehittämisessä noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Tiivistetään nykyistä palveluverkkoa (päiväkodit ja koulut suuremmiksi kokonaisuuksiksi, samalla huomioiden yhtenäiskouluajattelu ja alkuluokkatoiminta, luovutaan epäkelvoista tiloista, karsitaan puisto- ja urheilualueiden määrää, jne.).
- Tehostetaan koko kuntatasolla tilojen käyttöä tilatehokkuutta lisäämällä ja käyttöastetta parantamalla. Esimerkiksi mahdollisissa keskittämispäätöksissä kunnan kaikkien toimitilojen yhteenlaskettu pinta-ala tulee laskea ja tilojen määrän vähentyä. Tuotannon siirtymisen

perusteella tyhjentyneistä kohteista luovutaan tai kohde jalostetaan palveluverkon kannalta tarkoituksenmukaiseen käyttöön, esim. palvelutarpeiden kasvun edellyttämän kapasiteetin kasvattamiseksi.

- Uudiskohteiden ja laajojen peruskorjaus-/perusparannuskohteiden tulee lähtökohtaisesti palvella monipuolisesti erilaisia toimintoja (tilojen monikäyttöisyysvaatimus).
- Investointipäätöksissä selvitetään eri toteutusvaihtoehtojen taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset.

4. Henkilöstölinjaukset

Kunnan palvelutuotanto on vahvasti henkilöstövaltaista tulevaisuudessakin, vaikka esimerkiksi digitalisaation eteneminen tehostaa monin tavoin tiedon käsittelyä ja toimintatapoja. Henkilöstömenot muodostavat noin 27 % kunnan käyttötalouden toimintamenoista. Henkilöstömenojen hallinnan keinoja on tarkasteltava osana kestävää talouden kehitystä. Tavoitteena on, että henkilöstö osallistuu, luottaa ja sitoutuu kestävään talouden hallintaan.

Henkilöstösuunnittelu

Henkilöstösuunnittelussa tavoitteena on kattaa palvelutarpeet henkilöstömäärää kasvattamatta. Aktiivinen ja jatkuva henkilöstösuunnittelu on johdon ja esimiesten työkalu. Henkilöstösuunnittelun tarkoituksena on varmistaa, että henkilöstön määrä ja rakenne on kohdentunut palvelutuotannon tarpeiden ja toimintaympäristön muutosten suuntaisesti. Henkilöstösuunnitteluun sisältyy esimerkiksi henkilöstön määrään ja rakenteeseen, työn tavoitteisiin, tehtäväkuviin, työn hintaan, työaikaan, suorituksen johtamiseen, palkitsemiseen ja osaamisen kehittämiseen liittyvät prosessit ja suunnitelmat. Henkilöstösuunnittelussa huomioidaan myös vaihtuvuus ja eläkepoistuma (keskimäärin 35 hlöä/v.) vaikutukset.

Toiminnan ja palvelujen muutostilanteissa henkilöstövaikutusten huolellinen arviointi ehkäisee henkilöstömenojen kasvua.

Kuntari –henkilöstöraportointi vahvistaa esimiesten talouden hallintaa ja henkilöstöressurssien käytön suunnitelmallisuutta.

Tarvittavia vakanssi- ja tehtävämuutoksia tehdään hallintosäännön mukaisin toimivaltuuksin. Talousarvioesitykseen sisältyvään henkilöstösuunnitelmaan kootaan esitykset perustettavista uusista perustettavista viroista ja työsuhteisista tehtävistä sekä alustavana suunnitelmana taloussuunnitelmavuosille. Esityksiä tehdään vain silloin, jos tehtävä- tai vakanssimuutoksilla ei voida tuottaa riittävää resurssia palvelun tuottamiseen.

Henkilöstön lomautukset voivat tuottaa säästöjä palkkakuluissa ainoastaan lyhyellä aikavälillä, yhden talousarviovuoden aikana. Kunnan palvelutuotannolle lomautukset tarkoittavat kuitenkin aina pitkäaikaisia häiriöitä ja ovat siksi ristiriidassa palvelujen jatkuvuuden ja saatavuusvaatimusten kanssa. Tämän vuoksi lomautuksia ei esitetä kestäväen talouden hallintakeinoksi.

Rekrytointi

Rekrytointilupamenettelyn tarkoituksena on vahvistaa henkilöstöressurssien suunnitelmallista ja taloudellista käyttämistä. Lupa tarvitaan kaikkien vakituisten virkojen ja tehtävien sekä yli 12 kk

kestävien sijaisuuksien täyttämiseen, lukuun ottamatta valtuuston talousarviossa hyväksymiä ja henkilöstösuunnitelmaan sisältyviä virkoja ja tehtäviä.

Ennen rekrytointiluvan hakemista rekrytoiva esimies selvittää lisätyön tarjoamismahdollisuudet vastaavassa osa-aikatyössä oleville sekä työnjaon muuttamisen, muiden tehtäväjärjestelyjen, sisäisen työkierron ja osatyökykyisten uudelleensijoittumisen mahdollisuudet. Rekrytointilupahakemukseen kirjataan tämän jälkeen taloudelliset ja toiminnalliset perusteet tehtävän täyttämiseksi.

Kunnan johtoryhmä käsittelee avoimeksi tulevien vakanssien rekrytointia sopimallaan tavalla. Rekrytointiluvat myöntää tämän jälkeen toimialajohtaja. Valtuuston tai kunnanhallituksen valinnan piiriin kuuluvien virkojen ja tehtävien rekrytointiluvista päättää kunnanhallitus päättäessään niiden haettavaksi julistamisesta.

Työn tuottavuus

Kunnan henkilöstö työskentelee useissa työaikajärjestelmässä kunnallisten virka- ja työehtosopimusten mukaisesti. Tämän monimuotoisuuden rinnalla halutaan edistää työn joustavuutta sekä työntekijän että työnantajan kannalta.

Tavoitteena on, että kunnan omilla päätöksillä ei lisätä sijaisuus- ja tehtävämuutostarpeita tuotavia poissaoloja työstä, virka- ja työehtosopimuksiin ja lainsäädäntöön perustuvien poissaolojen lisäksi.

Johto ja esimiehet vastaavat siitä, että työpaikalla työn tavoitteet ja työnjako on selkeästi määritelty. Suorituksen johtamisen prosesseja kehitetään selkeämmiksi.

Kuntari –henkilöstöraportointi mahdollistaa toteutuneen työpanoksen (HTV3) seurannan ja analysoinnin.

Työkykyjohtamisessa tavoitteena on vähentää edelleen työkyvyttömyydestä johtuvia poissaoloja sekä nopeuttaa työntekijän paluuta sairauslomalta takaisin työhön aktiivisen työkyvyn tuen keinoja käyttäen.

5. Harkinnanvaraisten palvelujen tarkistaminen

Kunnassa tuotettavat palvelut voidaan jakaa lakisääteisiin palveluihin sekä harkinnanvaraisiin palveluihin. Lakisääteisiä palveluja ovat esimerkiksi perusopetuslaissa, varhaiskasvatuslaissa ja maankäyttö- ja rakennuslaissa kunnalle säädetyt palvelutehtävät. Harkinnanvaraisia palveluja ja avustuksia ovat esimerkiksi liikunta- ja puistoalueiden ylläpitoon liittyvät tukitoimet tai yhdistystoiminnan tukemiseen liittyvät avustukset. Joskus rajapinnat lakisääteisten palvelujen ja harkinnanvaraisten palvelujen välillä voivat hämärtyä, sillä usein näitä palveluja tuotetaan rinnakkain osana yhtenäistä palveluprosessia tai sitten kunta on voinut omaehtoisesti nostaa tuotettavan palvelun laatutasoa lain edellyttämien sisältö- ja laatuvaatimusten ylitse.

Kunnan tulee ensisijaisesti turvata laista nousevat peruspalvelut. Mikäli kunnan taloudellinen tilanne on heikko, tulee mahdollisia sopeuttamistoimia kohdistaa harkinnanvaraisiin palveluihin. Kunnan peruspalvelujen ja niitä tukevien investointien rahoituspohjan turvaamiseksi, kunnan harkinnanvaraiset palvelut on syytä kartoittaa toimialoittain ja pohtia mahdollisesti resursoinnin uudelleen kohdentamista lakisääteisiin palveluihin. Tämä voi tarkoittaa joko kokonaan luopumista harkinnanvaraisesta palvelusta tai niihin kohdistettujen määrärahojen laskemista.

Harkinnanvaraisten palvelujen osalta selvitetään niiden talousvaikutukset ja muut vaikutukset kunnalle ja palvelujen käyttäjille

1.6 Ostopalveluiden ohjaus

Nurmijärven kunta hyödyntää palveluiden järjestämisessä markkinoita sekä alueellisia yhteistyömuotoja. Hankintasopimuksiin perustuvissa ostopalveluissa, kuten koulukuljetuksissa ja katujen kunnossapidossa, toiminnanohjausta toteutetaan hankintasopimuksen kautta. Hankintasopimuksissa on määritelty muun muassa tuotteet ja palvelut, niiden ostohinnat, laatuvaatimukset sekä toimitusehdot. Ostotarve määritellään toimialalla ja ostojen mitoitus tulee sovittaa valtuuston vahvistamaan talousarvioon.

Alueellisen yhteistyön muotoja ovat muun muassa kuntayhtymämuotoinen toiminta, joista Nurmijärven kunnalle merkittävämpiä ovat Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri –kuntayhtymä sekä osakeyhtiömuotoinen yhteistoiminta, kuten jätehuollon palveluita tuottava Kiertokapula Oy sekä elinkeinoelämän kehittämis- ja tukitoimintoja tuottava Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Oy.

Kuntayhtymä- ja osakeyhtiömuotoisessa toiminnassa yhteistyö perustuu varsinaista ostotoimintaa ohjaavan sopimuksen lisäksi myös kunnan osakkuuteen yhteisössä. Tämän perusteella ostopalveluiden ohjausta tehdään myös kunnan omistukseen perustuvan omistajaohjauksen kautta.

Kunnan omistajaohjausta yhteisöissä toteutetaan käytännössä siten, että sekä luottamushenkilöitä että virkaorganisaation edustajia on nimettynä yhteisöjen toimielimiin ja yhteistyöryhmiin. Tällaisia toimielimiä ovat esimerkiksi yhtymähallitus, yhtymävaltuusto ja osakeyhtiön hallitus. Lisäksi on erikseen nimetty eri yhteisöihin yhtiökokousedustat, joiden tehtävänä on osaltaan edustaa kuntaa yhtiökokouksissa.

Ostopalveluiden ohjauksen kannalta on oleellista arvioida säännöllisesti yhteistyön kannattavuutta kunnalle, jota voidaan mitata sekä laadullisesti että taloudellisesti. Hankintasopimuksen varaiseen yhteistyöhön voidaan vaikuttaa erityisesti aktiivisen sopimusseurannan ja laadukkaan kilpailutustyön kautta. Silloin kun yhteistyö perustuu hankintasopimuksen lisäksi kunnan omistukseen, on ostopalveluiden tarkoituksenmukaisuutta arvioitava myös omistajapoliittisena kysymyksenä.

1.7 Muutokset väestössä ja palvelutarpeissa

Nurmijärvi on 2020-luvulla yli 44 000 asukkaan koti. Kasvu on ollut melkoista ja Nurmijärven väestö on kaksinkertaistunut neljässäkymmenessä vuodessa (vuodesta 1977 vuoteen 2020). Kunnan kasvuvauhti on ollut KUUMA-seudun nopeimpia ja myös koko maan tasolla merkittävää. Väestönkasvun vauhti on kuitenkin vaihdellut voimakkaasti vuosien varrella – Nurmijärvi muiden KUUMA-kuntien tavoin sykkii pääkaupunkiseudun pulssin mukana. Huomionarvoista on kuitenkin se, että Nurmijärvi on sekä määrällinen että laadullinen kasvukunta riippumatta talouden suhdannevaihteluista, alueiden kiihtyvistä eriytymiskehityksestä, syntyvyyden merkittävästä laskusta, väestön ikääntymisestä tai 2010-luvun Järvenpää-ilmiöstä.

Nurmijärvi profiloituu edelleen 2020-luvulla lapsiperheiden kotipaikkana, mutta samaan aikaan syntyvyys Nurmijärvellä on merkittävästi pienentynyt vuodesta 2006 alkaen ja kunnassa asuvien lasten (0–14-vuotiaat) määrä on myös merkittävästi vähentynyt. Syntyneiden määrä on laskenut siitäkin huolimatta, että Nurmijärven suurin kasvu on kertynyt perheenperustamisessa oleviin ikäluokkiin (25–34-vuotiaat). Samaan aikaan ikäryhmien suhde on myös painottumassa ikääntyviin. Myös asuntokuntien lukumäärä on ollut kasvussa ja asuntokuntien keskipinta-ala on kasvanut 2000- ja 2010-lukujen. Edellä kuvatun kehityksen ennustetaan jatkuvan samansuuntaisena myös lähitulevaisuudessa.

Väestö- ja ikärakenteen muutos vaikuttavat palvelujen kysynnän painotuksiin, talouden liikkumavaraan ja edelleen henkilöstötarpeiden muutoksiin. Kuntien näkökulmasta yksi suurimmista haasteista on syntyvyyden aleneminen ja alhaisena pysyminen sekä lapsi-ikäluokkien pieneminen. Syntyvyyden aleneminen pienentää osaltaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laskennallista palvelutarvetta samalla kun nettomuutto ei ehdi paikata muodostunutta lovea. Paikalliset erot ovat kuitenkin suuria ja uudisrakentaminen kasvattaa paikallisesti ja piikkimäisesti varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen kysyntää.

Väestön ikääntyminen kasvattaa puolestaan sosiaali- ja terveyspalveluiden tarvetta siitä huolimatta, että terveet elinvuodet ovat lisääntyneet ja sen myötä myös vanhuus on siirtynyt myöhemmäksi. Lisäksi Nurmijärven kasvavan nuorten aikuisten ikäryhmän palvelutarve tulee ottaa huomioon.

Edellä kuvatun kehityksen suuntaa arvioidaan vuosittain kunnan väestölaskelmien päivittämisen kautta. Kunnan väestölaskelma on menneen kehityksen ja todennäköisen tulevaisuuden perusteella tehty arvio, joka perustuu sen hetkiseen parhaaseen mahdolliseen olemassa olevaan tietoon. Kunnan väestölaskelmien taustalla vaikuttaa Tilastokeskuksen uusin virallinen väestöennuste. Lisäksi laskemissa otetaan huomioon kunnan vireillä olevat ja alkaviksi arvioidut asuinrakentamishankkeet. Väestölaskelmissa pyritään myös ennustamaan yhteiskunnallisten muutostekijöiden tulevaa suuntaa muun muassa kaupungistumisen, väestön ikääntymisen, asuntokuntien koon kehittymisen, syntyvyyden alenemisen, asumispreferenssien muutoksen, rakentamisen trendien sekä talouden tilan osalta.

PALVELUTUOTANTOKORTIT 2022

2. Palvelutuotantokortit

2.1 Konsernipalveluiden palvelutuotantokortit

Konsernipalvelut edistää kunnan strategiasta erityisesti seuraavia tavoitteita:

- kunnan kokonaistalous on hallinnassa NUUKA-ohjelman mukaisesti
- kunnan palvelutuotannossa huomioidaan uuden hankintalain mahdollisuudet
- kunnan hallinto noudattaa hyvän hallinnon periaatteita ja arvostaa avoimuutta
- kunta on osaavien ihmisten hyvä työpaikka - kunta-viestintä edistää vuorovaikutusta kuntalaisten kanssa
- kuntaa markkinoidaan eri tavoin kunnan luontaisilla vahvuuksilla
- digitalisoinnin mahdollisuudet hyödynnetään kaikessa toiminnassa ja
- koordinoidaan kunnan strategian toteutusta ja tuetaan tietoa päätöksenteon tueksi.

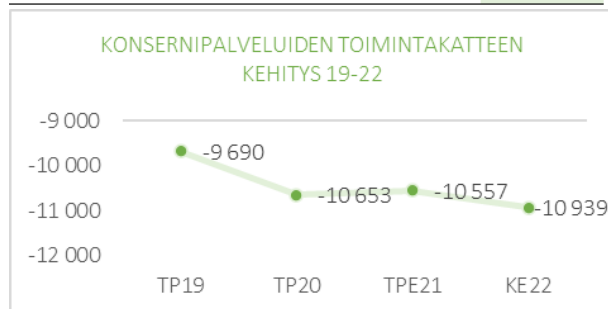
Konsernipalveluiden toimialan perustehtävänä on tukea muiden toimialojen ja konserniyhteisöjen toimintaa. Konsernipalvelut vastaa valtuuston ja kunnanhallituksen hallintotehtävistä sekä juridisesta konsultaatiosta. Perustehtäviä ovat kunnan keskushallinnon hoito, elinkeino- ja työllisyyspalvelut, strategiatyö ja tiedolla johtaminen, kokonaistalouden hoito, tietotekniikan järjestäminen ja tietohallinto, viestintä ja markkinointi ja henkilöstöhallinnon tehtävät. Aleksia-liikelaitoksen ohjaus tapahtuu konsernipalveluista.

ARVIO KONSERNIPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ 2022-2024

Strategiatyö käynnistyy uuden valtuustokauden alkaessa ja strategiatyön yhteydessä valmistellaan kunnan strategisen johtamisen toimintamalli. Palveluiden järjestämissuunnitelman ja rullaavan palveluverkon valmistelytyö etenee suunnitellun mukaisesti.

Kunnan talouden tasapainottaminen on keskeinen tavoite tuleville vuosille. Konsernipalvelujen osalta on tarpeen tehostaa sekä sisäistä toimintaa että toiminnan prosesseja yli toimialojen kustannustehokkuuden lisäämiseksi. Talouden tasapainotustyötä tehdään konsernipalveluissa NUUKA-toimenpidesuunnitelman linjausten mukaisesti.

Tuloslaskelma 1000 €	TP2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	2 224	1 999	1 980	2 261
Maksutuotot	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	359	169	201	216
Muut toimintatuotot	176	38	128	86
Toimintatuotot yhteensä	2 759	2 206	2 308	2 562
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-4 278	-4 379	-4 703	-4 746
Palvelujen ostot	-4 447	-4 332	-4 353	-4 626
Aineet, tarv. ja tavarat	-141	-93	-118	-107
Avustukset	-2 445	-3 178	-2 908	-3 224
Muut toimintakulut	-1 138	-877	-783	-810
Toimintakulut yhteensä	-12 449	-12 859	-12 866	-13 501
Toimintakate	-9 690	-10 653	-10 557	-10 939

Omistaja- ja konserniohjauksen kehittämisen osalta vuoden 2021 aikana valmistellaan kunnan omistajapolitiittiset linjaukset, jossa määritetään kunnan omistukset, omistusten kehittämistavoitteet sekä linjataan kunnan omistajapolitiikan hoitamista. Vuoden 2022 aikana konsernipalveluissa toteutetaan linjausten täytäntöönpanoa.

Kehysriihen linjausten mukaisesti työllisyydenhoidon vastuut ovat siirtymässä kunnille vuonna 2024. Heikentyneen työllisyytilanteen sekä tulossa olevan muutoksen vuoksi työllisyyspalvelujen toiminnan kehittäminen on konsernipalvelujen painopisteenä vuonna 2022.

YHTENVETO PALVELUTUOTANNON KESKEISISTÄ MUUTOKSISTA

- HR-tietojärjestelmäkokonaisuuden uudistaminen
- Keusoten irtautuminen kunnan ICT:stä

TOIMIALAN INVESTOINNIT 2021-2023			
Investointikohde	KEHYS22	KEHYS23	KEHYS24
Tietotekniikka	150 000	150 000	150 000

HALLINTOPALVELUT

Tulosalue vastaa valtuuston, kunnanhallituksen ja konsernijaoston valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, muista tukitehtävistä ja kokoussihteeriyydestä. Tulosalueella toimii kunnan kirjaamo. Lisäksi tulosalue vastaa hallinnon yleisistä tukipalveluista, kunnanviraston keskitetystä asiakas- ja palautepalvelusta omalta osaltaan. Lisäksi tulosalueen vastuulla on vaaleihin liittyvät käytännön järjestelyt. Tulosalueella toimii kunnan sisäiset lakimiespalvelut ja tietosuojavastaava.

ARVIO HALLINTOPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITYMISESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

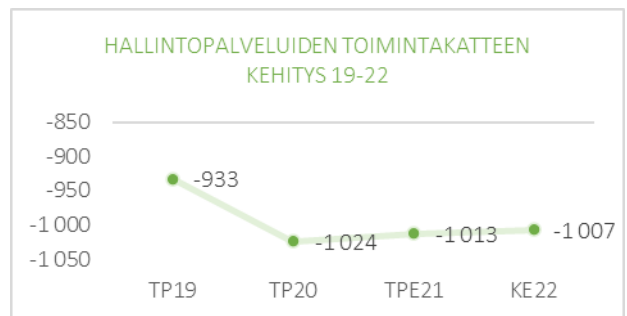
Hallintopalveluissa on tulosaluepäällikkönä toimiva kunnanlakimies ja lakiasiantuntija oikeudellisten kysymysten asiantuntijoina. Juridisten tukipalvelujen antaminen kunnan eri toimialoille on pääosassa kunnanlakimiehen päivittäisiä tehtäviä. Painopistettä tulee edelleen kehittää juridisen koulutuksen ja ohjeistuksen antamisen suuntaan.

Hallintopalvelut tulosalueella on viimeisten vuosien aikana henkilöstömuutosten myötä tapahtunut muutoksia myös organisaatiossa. Tehtäviä on järjestelty uudeleen toimintojen ohella, mm. hallinnon asiantuntija vastaa nykyisin kunnansihteerin tehtävistä ja kunnansihteerin tehtävä on lakkautettu.

Hallintopalvelujen rooli on organisaatio- ja henkilöstömuutosten myötä siirtynyt yhä enemmän asiantuntijapalveluiden tuottamiseen, perinteisempien toimistopalvelujen sijasta ja rinnalle.

Asiakas- ja tukipalvelut yksikön tehtäviä on muokattu siten, että monistamon ja vaihteenhoitajan tehtävät on lakkautettu, vaihteenhoito ulkoistettu ja asiakaspalvelu järjestetty uudelleen. Vastaavasti keskitetty kirjaamo ja arkiston hoitaminen ovat saaneet tarvittuja lisäresursseja. Asianhallinta- ja arkistointi yksikön toimintaa tulee tulevana vuosina kehittää voimakkaasti kohti digitalisatiota mm. sähköisen arkistoinnin osalta. Kehitystyö vaatii edelleen resursseja niin henkilöstön kuin eurojenkin osalta ja näiden molempien käyttöä on suunniteltava ennalta useamman vuoden eteenpäin.

Tuloslaskelma 1000 €	TP2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	82	97	148	96
Maksutuotot	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	26	39	0	25
Muut toimintatuotot	26	14	1	1
Toimintatuotot yhteensä	135	151	149	118
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-752	-785	-775	-825
Palvelujen ostot	-120	-183	-128	-155
Aineet, tarv. ja tavarat	-19	-16	-53	-23
Avustukset	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-124	-147	-148	-126
Toimintakulut yhteensä	-1 015	-1 131	-1 104	-1 129
Toimintakate	-880	-980	-955	-1 011

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Henkilöstömäärä	14,6	18,3	18,3
Tehdyt henkilökortit	189	200	220
Välitetyt puhelut	22 729	21 000	18 000
Kirjattavat asiat	926	2000	2100
Monistemäärä	496 250	0	0

Monistemäärä tulee olemaan käytännössä nolla monistamon toimintojen lakattua 2021 tammikuussa.

HENKILÖSTÖPALVELUT

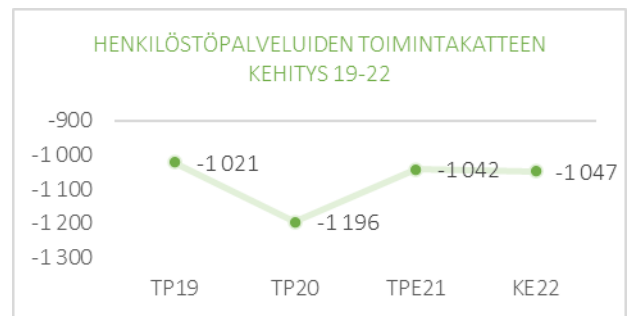
Henkilöstöpalvelujen tehtävänä on tukea ja kehittää henkilöstöjohtamista sekä henkilöstön hyvinvointia. Tulosalue tarjoaa henkilöstölle sähköisiä itsepalveluja, lähitukea ja erityispalveluja seuraavilla osa-alueilla: henkilöstön kehittäminen, henkilöstöraportointi, palkanlaskenta, palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmät, yhteistoiminta, palvelussuhdeasioiden ohjaus, rekrytointipalvelut, työhyvinvointi ja työsuojelu. Tulosalue muodostuu neljästä tulosityksiköstä: HR-palvelut, rekrytointipalvelut, palkanlaskenta sekä työhyvinvointi ja työsuojelu.

Tavoitteena on, että esimiehet ja työntekijät kokevat henkilöstöpalvelut sujuvina ja ne ovat helposti saatavilla. Toiminnan painopistealueina ovat henkilöstöressurssien varmistaminen ja vetovoimaisuus työnantajana, uudistumisen ja osaamisen varmistaminen, valmentava johtajuus esimiestyön toimintamallina, muutosten onnistumisen tuki sekä henkilöstötyön prosesseja tukevat tietojärjestelmät.

ARVIO HENKILÖSTÖPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Henkilöstöpalveluja johdetaan ja kehitetään kuntastrategian ja henkilöstöohjelman strategisten tavoitteiden sekä organisaation HR-palvelutarpeiden suuntaisesti. Henkilöstöasiantuntijoiden tukea esimiehille ja johdolle organisoidaan yhteistyössä toimialojen ja liikelaitosten kanssa. HR-tietojärjestelmäkokonaisuuden uudistaminen toteutetaan vuonna 2023 ja se tarkoittaa myös henkilöstöprosessien kehittämiseen ja muutoksiin varautumista.

Tuloslaskelma 1000 €	TP2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	177	175	179	179
Maksutuotot	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	27	0	0	0
Muut toimintatuotot	113	2	64	50
Toimintatuotot yhteensä	317	177	243	229
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-800	-995	-828	-827
Palvelujen ostot	-304	-226	-299	-289
Aineet, tarv. ja tavarat	-22	-19	-27	-27
Avustukset	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-211	-133	-131	-133
Toimintakulut yhteensä	-1 337	-1 373	-1 286	-1 276
Toimintakate	-1 021	-1 196	-1 042	-1 047

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Henkilöstömäärä	20	19,9	19,9
Toimintakulut/hlö	89 938 €	85 861 €	85 861 €

TALOUS- JA STRATEGIAPALVELUT

Talous- ja strategiapalvelujen tulosalue vastaa kunta-konsernin talouden ohjauksesta, kuntastrategian val-mistelusta sekä kunnan sisäisten hankintapalveluiden ja tietotekniikkapalveluiden tuottamisesta. Tulosalue koostuu neljästä tulosyksiköstä: talouspalvelut, strate-giapalvelut, hankintapalvelut ja tietotekniikkapalvelut.

Talouden ja rahoituksen tulosyksikön keskeisenä tehtä-vänä on vastata kuntakonsernin taloussuunnittelusta ja -raportoinnista, maksuvalmiuden ja rahoitustoimintojen ylläpidosta sekä yleisesti kuntakonsernin talouden oh-jauksen kehittämisestä. Strategiapalvelut vastaa kunnan strategia työstä, väestöennusteiden ja palvelutarveana-lyysien laadinnasta, asumisen kehittämis- ja viranomais-tehtävistä sekä osallistuu kunnan tiedolla johtamisen yleiseen kehittämiseen.

Hankintapalveluiden tulosyksikkö vastaa kunnan keski-tettyjen palvelu- ja tavarahankintojen kilpailuttami-sesta, hankintasopimusten valmisteluun ja niiden jälki-hoitoon liittyvästä koordinaatiosta sekä kilpailutus- ja sopimusjärjestelmän ylläpidosta. Tietotekniikkapalvelu-jen tulosyksikön tehtävänä on vastata kunnan tietojär-jestelmien ja työasemapalveluiden toimivuudesta, saa-tavuudesta ja kehittämisestä sekä tietohallinnosta.

ARVIO TALOUSPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHIT-TYMISESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELU-TUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

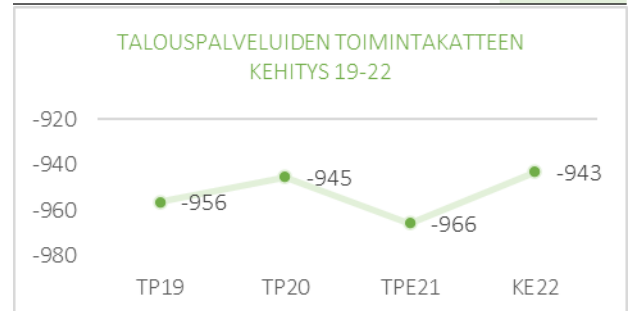
Talouspalvelut -tulosyksikön toiminnan painopisteet tu-levat tulevina vuosina keskittymään raportointiin ja sen kehittämiseen, talouden pitkän aikavälin suunnittelun ja tasapainotuksen, kuntatasoisten kehittämis- ja järjestel-mähankkeiden, sisäisen laskennan ja osaamisen kehittä-misen sekä Sarastian ostopalvelujen ohjauksen ja kehit-tämisen ympärille. Strategiapalveluiden toiminnan pai-nopisteenä vuonna 2022 on uuden kuntastrategian saattaminen valmistelusta päätöksentekoon sekä asu-misen kehittämistyön mukauttaminen vastaamaan uu-den kuntastrategian linjauksia.

Sote-toimintojen ICT-tuen siirtymisessä pois tietotek-niikkapalvelut -tulosyksiköltä on ollut viivästystä. Toi-mintaa sopeutetaan uuteen tilanteeseen. Konesali- ka-pasiteettipalvelut on kilpailutettu 2021 ja otettu käyt-töön. Uusi toimintatapa konesali- ja kapasiteettitoimit-taja CGI Suomi Oy:n kanssa vakiintuu vuoden 2022 ai-kana. Tietotekniikkapalvelut -tulosyksikkö mahdollistaa kunnan digitaalisten palveluiden kehittämisen ja huo-lehtii kunnan tietoteknisen ympäristön tietoturvasuu-desta. Tietoturvaan liittyvät tehtävät tulevat vaatimaan

lisäresursointia. Helpdeskin tukitoiminnoissa lisätään automaatiota ja itsepalvelua.

Hankintapalvelut on osallistunut Keino-akatemian jär-jestämään Vaikuttavien julkisten hankintojen strategi-sen johtamisen kehittämisohjelmaan. Osaksi kehittämis-työtä on otettu käyttöön hankintojen analyysityökalu, jonka kautta organisaatio saa kokonaisvaltaisen näke-myksen kunnan hankinnoista. Kehittämistyötä on viety eteenpäin sisäisillä, kaikille avoimilla hankintakoulutuk-silla niin kynnysarvon ylittävien kuin pienhankintojen osalta. Hankintakoulutukset mahdollistavat omalta osal-taan toimintatapojen yhdenmukaisuuden organisaa-tiotasoisesti.

Tuloslaskelma 1000 €	TP2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 918	1 693	1 591	1 889
Maksutuotot	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	0	66	0	0
Muut toimintatuotot	30	17	25	24
Toimintatuotot yhteensä	1 948	1 776	1 616	1 913
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-939	-906	-923	-927
Palvelujen ostot	-1 654	-1 663	-1 530	-1 791
Aineet, tarv. ja tavarat	-69	-48	-23	-42
Avustukset	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-241	-104	-105	-96
Toimintakulut yhteensä	-2 904	-2 722	-2 582	-2 856
Toimintakate	-956	-945	-966	-943

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Henkilöstömäärä (HTV1)	16,0	17,0	17,0
Sarastian kiinteät kustannukset	*Tieto ei ole saatavilla	213 800 €	213 000 €
Sarastian työku- stannukset		211 150 €	200 000 €
Hallinnoitavien sopi- musten määrä	Tieto ei ole saa- tavilla	105	105
Uudet liittymiset yh- teishankintayksiköi- den sopimuksiin	Tieto ei ole saa- tavilla	11	10
Tietotekniikan hoi- dossa olevien työ- asemien määrä	2 950	2 650	2 650

* Sarastian hinnoittelumalli on muuttunut vuoden 2021 alusta

VIESTINTÄ- JA MARKKINOINTIPALVELUT

Viestintä- ja markkinointipalvelut edistää kuntastrategiatavoitetta aktiivisesta vuorovaikutuksesta ja viestinnästä. Tätä toteutetaan Nurmijärven kunnan viestintäohjelmassa 2019-2025 esitettyjen tavoitteiden mukaisesti. Tulosalue tukee viestinnällisesti kunnan toimialoja ja muita tulosalueita näiden omassa toiminnassa. Viestintä- ja markkinointipalveluiden vuoden 2022 toiminnassa huomioidaan entistä paremmin eri sidosryhmien osallistaminen, kunnan viestinnän kokonaisvaltainen kehittäminen (ml. tonttimarkkinointi), Aleksis Kiven kuoleman merkkipäivä ja kotisivujen jatkokehittäminen.

ARVIO VIESTINTÄ- JA MARKKINOINTIPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITYKSESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

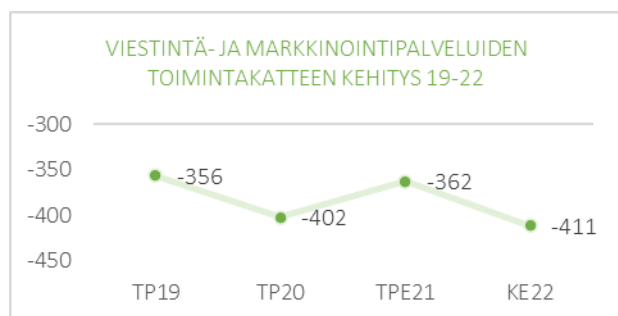
Viestinnän painopisteenä on edelleen positiivisen kuntakuvan luominen sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä. Viestintäohjelman toteuttaminen jatkuu ohjelman mukaisesti 1. Aktiivisen vuoropuhelun seurauksena nurmijärveläiset sitoutuvat kotikuntaansa; 2. Aktiivinen viestintä ja markkinointi lisäävät Nurmijärven vetovoimaa; 3. Aktiivinen sisäinen ja ulkoinen viestintä vahvistavat Nurmijärven kunnan työnantajamielikuvaa; 4. Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä lisäävät elinkeinoelämän aktiivisuutta. Viestintäohjelman päivitys aloitetaan vastaamaan tulevaa kuntastrategiaa.

Tulosalue tukee viestinnällisesti kunnan toimialoja ja muita tulosalueita näiden omassa toiminnassa. Vuosina 2022-2023 kunnan viestintä- ja markkinointipalvelut lisäävät sisäistä koulutusta, millä tähdätään kunnan viestinnän viestintäohjelman mukaiseen kehittämiseen kokonaisuudessa.

Viestintä- ja markkinointipalvelut toteuttaa suunnitelmakaudella vetovoima- ja työnantajamielikuvakampanjoita, jotka tukevat viestintäohjelman tavoitteiden toteutumista. Viestinnässä panostetaan erityisesti tonttimarkkinointiin sekä Aleksis Kiven kuoleman merkkipäivään, jota Nurmijärven kunta edistää yhteistyössä Tuusulan kunnan kanssa.

Kuntalaisviestinnän osalta kunnan viestinnässä panostetaan mm. kotisivujen kehittämiseen tiedon löydettävyyden ja sivujen käytettävyyden osalta.

Tuloslaskelma 1000 €	TP2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	17	29	0	40
Maksutuotot	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	0	0	30	0
Toimintatuotot yhteensä	17	29	30	40
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-164	-250	-217	-230
Palvelujen ostot	-177	-139	-136	-174
Aineet, tarv. ja tavarat	-3	-1	-2	-2
Avustukset	-16	-27	-25	-32
Muut toimintakulut	-14	-15	-13	-14
Toimintakulut yhteensä	-373	-431	-392	-451
Toimintakate	-356	-402	-362	-411

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Henkilöstömäärä	3,2	5,25	4

ELINVOIMAPALVELUT

Elinvoima- ja kuntakehityspalveluiden organisaatio muuttui 1.6.2021 alkaen. Uudessa mallissa kuntakehityksen tulosityksikkö siirtyi osaksi talouspalveluita. Elinvoima –tulosalueelle jäivät elinkeino- ja työllisyyspalvelut.

Elinkeinotoimi vastaa kunnan elinkeinopalveluista. Näistä keskeisenä on kuntaan sijoittuvien yritysten tukeminen ja kunnan yritystonttien myyminen sekä kunnassa jo olevien yritysten tukeminen ml. vuoropuhelun edistäminen kunnan ja elinkeinoelämän välillä. Olemassa olevien yritysten tukeminen pitää sisällään mm. tapahtumien järjestämistä, yritysneuvonnan koordinoimista, kunnan asioista viestintää yrityksille sekä kehityshankkeita.

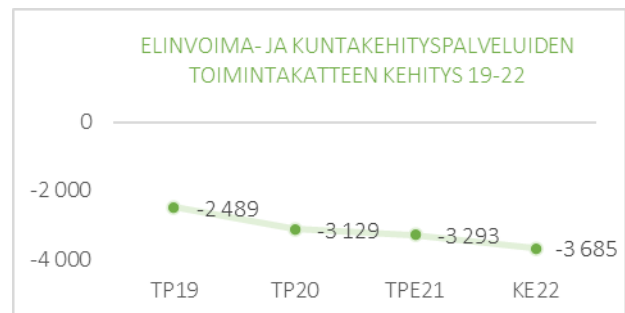
Työllisyyspalveluilla on kaksi keskeistä tehtävää. Lakisääteisenä toimenpiteenä on velvoitetyöllistämisestä vastaaminen. Toinen on kunnan osuuden minimointi KELA:n työmarkkinamaksuista. Tämä toteutetaan neuvomalla henkilökohtaisesti ihmisiä, joiden työttömyys on pitkittynyt yli 300 työmarkkinatukipäivään tai jotka ovat lähellä tätä rajaa. Palvelua tarjotaan kaikille, joilla on haasteita työllistymisessä. Asiakkuuksien hankinta painottuu kuitenkin vain niihin, joiden työttömyys on pitkittynyt. Näiden ydintehtävien lisäksi työllisyyspalvelut konsultoivat muuta kuntaa mm. työllistämisen tukiin ja hakemisiin liittyviä asioista, auttavat sijaisten rekrytoinnista ja etsivät yrityksille työntekijöitä avoimena oleviin tehtäviin.

ARVIO ELINVOIMAPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Elinvoimapalveluiden osalta on huomioitava, että tulosalueen ainoa lakisääteinen tehtävä on velvoitetyöllistettävien työllistäminen. Kustannuksena tämä näkyy ennen kaikkea työllistämismäärärahoissa. Tämän lisäksi tulosalueen talousarvion kautta maksetaan kunnan osuus KELA:n työmarkkinamaksuista. Näin ollen työllistämismäärärahojen minimitarve ja osuus KELA:n työmarkkinamaksuista määräytyy ulkopuolelta. Muilta osin kustannusrakenteeseen voidaan vaikuttaa suoraan päätöksillä ja keskeinen kustannusten nousua ajava tekijä on normaali palkkatason nousu.

Työttömyyden rakenne on Nurmijärvellä muuttumassa. Merkittävä tekijä on ikääntyminen. Yli 50-vuotiaiden työttömien määrä kasvaa ja kokemuksesta voidaan sanoa, että heidän työllistymisensä on vaikeaa. Tämä nostaa sekä KELA:n työmarkkinatukiosuutta että velvoite

Tuloslaskelma 1000 €	TP2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	0	0	6	6
Maksutuotot	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	157	64	201	191
Muut toimintatuotot	5	1	7	7
Toimintatuotot yhteensä	161	65	214	204
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-601	-515	-912	-965
Palvelujen ostot	-392	-424	-460	-487
Aineet, tarv. ja tavarat	-3	-4	-3	-3
Avustukset	-1 565	-2 174	-2 040	-2 342
Muut toimintakulut	-91	-77	-91	-92
Toimintakulut yhteensä	-2 651	-3 194	-3 507	-3 889
Toimintakate	-2 489	-3 129	-3 293	-3 685

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Henkilöstömäärä	6	6	6
Kunnan osuus KELA:n työmarkkinamaksuista	1 537 924	1 190 000	1 700 000
Luovutetut yritystontit	2	4	4

Palveluiden toiminnan kehittämiseksi mahdollisesti tehtävät toimenpiteet riippuvat siitä, haetaanko ensisijaisesti vaikuttavuuden parantamista vai kustannustehokkuutta.

Elinkeinojen osalta yritystonttivaranto on vähissä. Muun toiminnan vaikuttavuutta voidaan parantaa mm. syventämällä yhteistyötä KUUMA:n ja pk-seudun kaupunkien kanssa mm. sijoittumispalveluissa ja alueen elinkeinomarkkinoinnissa.

Työllisyyden osalta on tarkasteltava organisaatiota kunnan sisällä vaikuttavuuden, kustannustehokkuuden ja mahdollisen hankerahoituksen hakemisen näkökulmasta. Tällä hetkellä nuoriso- ja aikuistyöllisyys on eri tulosalueilla, mikä hidastaa mm. päätöksentekoa. Tämän lisäksi yhteistyötä kehitetään Keusote kuntien välillä.

YHTEISET TOIMINNOT

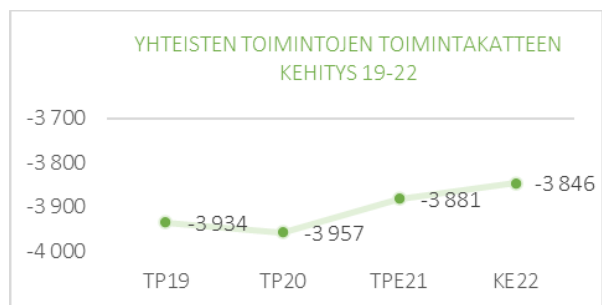
Yhteisten toimintojen tulosalue sisältää toimintoina mm. ylimmän päätöksenteon toimielimet (valtuusto ja kunnanhallitus), vaalit, eri yhteisöiden kunnan jäsenmaksut ja yhteistoimintaosuudet, verotuskustannukset, suhdetoiminnan, edustuksen, kansainvälisen toiminnan sekä avustuksia.

ARVIO YHTEISTEN TOIMINTOJEN TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Uusi valtuustokausi alkaa 1.8.2021. Vuonna 2022 toiminnan painopisteenä on uuden valtuustokauden käynnistäminen ja luottamushenkilöiden perehdyttäminen. Kuntastrategia päivitetään uuden valtuustokauden alussa ja strategia on tarkoitus käsitellä valtuustossa keväällä 2022.

Kunnan edunvalvontaa tulee tiivistää eri yhteisöissä kunnan edunvalvontasuunnitelman mukaisesti.

Tuloslaskelma 1000 €	TP2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	28	0	52	50
Maksutuotot	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	149	0	0	0
Muut toimintatuotot	2	4	1	4
Toimintatuotot yhteensä	179	4	52	54
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-1 006	-915	-1 037	-960
Palvelujen ostot	-1 762	-1 662	-1 750	-1 730
Aineet, tarv. ja tavarat	-25	-6	-9	-9
Avustukset	-865	-977	-843	-850
Muut toimintakulut	-455	-401	-293	-350
Toimintakulut yhteensä	-4 114	-3 961	-3 933	-3 899
Toimintakate	-3 934	-3 957	-3 881	-3 846

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Henkilöstömäärä	2	2	2
Kunnanhallituksen kokoukset	29	25	25
valtuuston kokoukset	9	10	10

2.2 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palvelutuotantokortit

SIVISTYS- JA HYVINVOINTITOIMIALA

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala tuottaa kuntalaisten hyvinvointia edistäviä ja monipuolisia varhaiskasvatus-, koulutus-, nuoriso-, liikunta-, kirjasto- ja kulttuuripalveluja sekä opiskeluhoollon ja kotoutumisen palveluja. Toimialan palvelut tuotetaan siellä missä eri-ikäiset kuntalaiset ovat. Sivistys- ja hyvinvointitoimiala mahdollistaa kuntalaisille elinikäisen oppimisen, sivistymisen, harrastamisen ja elinikäisen kasvun. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan tehtävänä on myös kuntatasoisen hyvinvointityön koordinointi.

ARVIO SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTYMISESTÄ 2022-2024

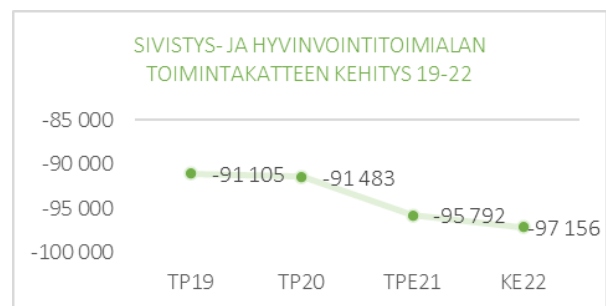
Hyvinvoinnin näkökulma korostuu entistä enemmän sivistys- ja hyvinvointitoimialan toiminnan kehittämisessä. Toimintaa tulee suunnata entistä enemmän hyvinvointia lisääviin ja ennalta ehkäiseviin palveluihin. Laadultaan riittävän hyvät varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut tulee säilyttää. Lapsille ja nuorille tulee mahdollistaa tarvitsemansa tuen saanti sinne, missä lapset ja nuoret ovat.

Palveluverkon kehittäminen tulee tehdä rullaavasti huomioiden muutokset, mitä tapahtuu lasten ja nuorten määrissä eri puolilla kuntaa. Uusien kaava-alueiden käyttöön ottamisessa tulee huomioida palvelujen riittävyys ja niiden sijoittuminen. Hyväksytyn palveluverkko-suunnitelman esityksiä viedään eteenpäin suunnitelman mukaisesti. Varhaiskasvatuksen osalta joudutaan huomioimaan varhaiskasvatukseen osallistumisen lisääntyminen sekä kasvanut alle 3-vuotiaiden määrä.

Vapaa-ajan palvelujen kehittämisessä tulee huomioida lisääntynyt vapaa-aika sekä muutokset ihmisten vapaa-aikatottumuksissa. Samoin tulee kehittää toimenpiteitä, jolla saadaan koronan jälkeisenä aikana harrastajat palaamaan harrastustoimintaan. Lasten ja nuorten kohdalla tulee kehittää edelleen toimintaa, jolla harrastustoiminta yhdistetään koulupäivän yhteyteen ja jolla jokaiselle lapselle ja nuorelle saataisiin vähintään yksi harrastus.

Nuorisotyön osalta kohdennetulle nuoristyölle on tarvetta sekä peruskouluikäisten että yli 17-vuotiaiden nuorten kohdalla. Työttömien nuorten määrä on kasvanut koronan myötä. Kohdennettuja toimenpiteitä tulee osoittaa nuorten työllistymiseen.

Tuloslaskelma 1000€	TP 2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 187	1 126	893	1 264
Maksutuotot	3 102	2 552	2 780	2 486
Tuet ja avustukset	1 228	1 398	1 480	1 494
Muut toimintatuotot	356	202	349	380
Toimintatuotot yhteensä	5 873	5 278	5 503	5 624
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-54 796	-55 090	-57 360	-58 266
Palvelujen ostot	-16 186	-15 669	-20 055	-20 506
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 948	-2 711	-2 775	-2 890
Avustukset	-7 281	-7 235	-4 281	-4 247
Muut toimintakulut	-15 767	-16 056	-16 825	-16 871
Toimintakulut yhteensä	-96 978	-96 761	-101 296	-102 780
Toimintakate	-91 105	-91 483	-95 792	-97 156

Ikäihmisten määrä kasvaa Nurmijärvellä. Heille suunnat- tuja hyvinvointia tukevia palveluja tulee kehittää tervey- den ja toimintakyvyn säilymiseksi. Voimaa vanhuuteen hanke kokoaa yhteen eri ikäihmisille toimintaa ja palve- luita tuottavat tahot.

Koronakriisi on ollut vaikuttamassa nopealla ajalla digi- taalisten palvelujen kehittämiseen. Eri palveluissa on ke- hitetty sosiaalisen median käyttöä palvelujen tuottami- seen. Samoin etäopetus kehitti opetuksen antamista di- gitaalisissa ympäristöissä. Näitä toimintamalleja tullaan jatkossa hyödyntämään eri toimintojen kehittämisessä.

Lainsäädännössä tapahtuvat muutokset vaikuttavat tu- levaisuudessa toiminnan kehittämiseen. Oppivelvolli- suuden laajeneminen tuo lisätehtäviä kuntiin. Samoin useat muutokset varhaiskasvatuslaissa vaikuttavat toi- mintaan varhaiskasvatuksessa.

Koronakriisin vaikutukset tulevat tulevina vuosina näky- mään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnissa. Toi- mintaa tulee kehittää niin, että mahdollisimman nope- asti on mahdollista tukea niitä, joille kriisi aiheuttaa syr- jäytymisuhkaa, yksinäisyyttä sekä mielenterveysongel- mia.

YHTEENVETO PALVELUTUOTANNON KESKEISISTÄ MUUTOKSISTA

- Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu
- Mahdollinen varhaiskasvatuksen maksuttomuus
- Alkuluokkatoiminnan jatkaminen kokeilun jälkeen
- Erityistä tukea tarvitsevien lasten palvelutarpeen lisääntyminen
- Lukiokoulutuksen uusittu opetussuunnitelma ja lukiokoulutuksen järjestämispaikka tulevaisuudessa
- Lasten ja nuorten vapaa-ajan toimintojen kehittäminen yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, Harrastamisen Suomen mallin kokeilun vakinaistaminen
- Kohdennetun nuorisotyön tarve tulee lisääntymään. Erityisesti yli 17-vuotiaiden nuorten kohdalla.
- Koulunuorisotyön vahvistaminen
- Nuorten työttömyyden kasvu ja haasteet elämänhallinnassa
- Ihmisten vapaa-ajan tottumukset ovat muutosessa. Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen sekä liikuntapalvelujen kuntalaisille tuottamien palvelujen tulee vastata tähän muutokseen.

- Ikäihmisten määrän lisääntyminen luo tarpeita lisätä kunnan tuottamia ennaltaehkäiseviä palveluja liikunta- sekä kirjasto- ja kulttuuripalveluissa.
- Kunnan talouden tiukentumisesta johtuen joudutaan priorisoimaan, mitä palveluja tuotetaan ja kenelle.
- Lainsäädännössä lähiaikoina tapahtuvat ja tapahtuneet muutokset: oppivelvollisuuden laajeneminen, muutokset varhaiskasvatuslaissa, lukiolain muutokset, mahdollinen perhevapaa-uudistus.
- Muutokset lasten ja nuorten määrässä, vaikutukset palveluverkkoon
- Uusien asuinalueiden vaikutukset palveluverkkoon

TOIMIALAN INVESTOINNIT 2022-2024, kalusteet

Investointi-kohde	KEHYS22	KEHYS23	KEHYS24
NYK Mikkola	340 000		
Pääkirjasto	600 000		
Klaukkalan kirjaston tilauudistus (II)	20		
Röykän koulu	200 000		
Lepsämän koulu		200 000	

HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT

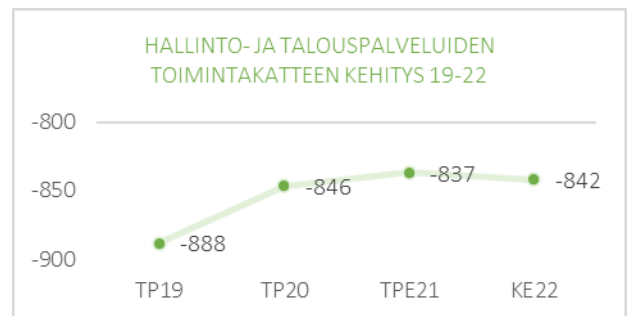
Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto- ja talouspalvelut tuottaa tukipalveluja toimialan muille tulosalueille. Tulosalueen asiantuntijat tarjoavat tukipalveluja sivistys- ja hyvinvointitoimialalle. Tulosalueen tehtäviä ovat erilaiset toimialan koordinoitavat: investoinnit, hankinnat ja henkilöstöasiat, talousarviovalmistelu ja talousraportointi sekä tieto- ja viestintätekniologia. Tehtävälälyeseen kuuluvat myös koulukuljetukset, oppilashallintojärjestelmän ylläpito ja koordinointi sekä johdon tukitehtävät kaikille tulosalueille.

Hallinto- ja talouspalvelut vastaa myös toimialan kahden lautakunnan, sivistyslautakunnan ja hyvinvointilautakunnan, hallinnollisista valmistelu-, toimeenpano- ja sihteeritehtävistä.

ARVIO HALLINTO- JA TALOUSPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTYMISESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Palvelutarpeet säilynevät nykyisellään, mikäli toimialan ydintehtävät eivät muutu. Tavoitteena on, että talous- ja hallintopalveluiden henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan kunnanviraston rakennukseen, mikäli kunnanviraston peruskorjaus toteutuu suunnitelman mukaisesti. Tällä hetkellä muissa tiloissa työskentelee kaksi henkilöä.

Tuloslaskelma 1000€	TP 2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	0	0	0	0
Maksutuotot	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	2	3	1	1
Muut toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintatuotot yhteensä	2	3	1	1
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-662	-719	-680	-690
Palvelujen ostot	-125	-81	-104	-104
Aineet, tarv. ja tavarat	-3	-14	-4	-4
Avustukset	-54	0	0	0
Muut toimintakulut	-45	-37	-50	-45
Toimintakulut yhteensä	-890	-850	-838	-843
Toimintakate	-888	-846	-837	-842

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Henkilöstömäärä (HTV1)	11,0	11,6	11,6
Hallinto- ja talouspalvelujen henkilöstömenot/toimialan henkilöstömenot %	1,3	1,2	1,2

KOULUTUSPALVELUT

Koulutuspalvelut vastaa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä. Lisäksi tulosalue tukee taiteen perusopetusta ja vapaata sivistystyötä järjestäviä oppilaitoksia myöntämällä avustuksia niitä ylläpitäville yhdistyksille.

Suomenkielistä perusopetusta järjestetään 22 koulussa, joista kaksi on erityiskouluja. Lisäksi kunnassa toimii pieni ruotsinkielinen alakoulu. Koulutuspalvelut järjestää perusopetuksen yhteydessä erityisopetusta, joustavaa perusopetusta, maahanmuuttajataustaisille oppilaille tarkoitettua valmistavaa opetusta sekä vammaisopetuksen oppilaille tarkoitettua aamu- ja iltapäivähoitoa. Liikuntapainotteista opetusta tarjotaan Urheilu- puiston koulussa ja matemaattis-luonnontieteellisesti painotettua opetusta kokeillaan Seitsemän veljeksen koulussa. Lukiokoulutusta järjestetään Nurmijärven luki-ossa, jolla on toimipisteet Kirkonkylässä ja Rajamäellä.

ARVIO KOULUTUSPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTYMISESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

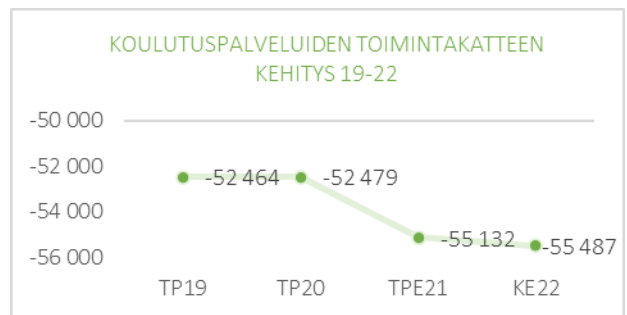
Kunnassa on oppilasmäärään nähden laaja palveluverkko, johon sisältyy useita pieniä kouluyksiköitä. Ikäluokat ovat pienentyneet kylissä, mutta päätaajamissa oppilasmäärät ovat nousussa muuttoliikkeestä johtuen. Oppilasmäärien kasvu tietyillä alueilla aiheuttaa painetta palveluverkon tarkasteluun koulupaikkojen riittävyyden näkökulmasta.

Lukuvuonna 2021–2022 käynnistyy alkuluokkatoiminnan neljäs kokeiluvuosi ja toiminta laajenee käsittämään yhteensä 16 yksikköä. Lukuvuoden aikana arvioidaan alkuluokkatoiminnan vaikutukset ja perusteet toiminnan vakinaistamisesta päätöksentekoa varten. Koulutuspalvelut toteuttaa alkuluokkatoimintaa yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa.

Erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä kasvaa koko ajan. Lisäksi tuen tarve on aikaisempaa vahvempaa. Eri-tyisesti psyykinen oireilu ja eri syistä aiheutuva pahoinvointi on lisääntynyt ja näkyy yhä pienemmissä lapsissa. Alkuluokkatoiminnan kokeiluun liittyen kokeillaan myös vahvaa psyykkistä tukea tarvitseville alkuluokkaikäisille lapsille (0–2-luokat) tarkoitettua emo-luokkatoimintaa lukuvuosina 2020–2022. Vuoden 2022 aikana päätetään, muuttuuko kokeilu pysyväksi toimintamalliksi.

Tuloslaskelma 1000€	TP 2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	612	696	612	965
Maksutuotot	2	1	0	0
Tuet ja avustukset	738	911	1 043	1 043
Muut toimintatuotot	25	12	25	25
Toimintatuotot yhteensä	1 378	1 620	1 681	2 033
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-29 872	-30 524	-31 875	-32 405
Palvelujen ostot	-11 031	-10 552	-11 442	-11 383
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 016	-1 840	-1 937	-2 047
Avustukset	-461	-443	-446	-446
Muut toimintakulut	-10 463	-10 740	-11 112	-11 238
Toimintakulut yhteensä	-53 842	-54 099	-56 813	-57 520
Toimintakate	-52 464	-52 479	-55 132	-55 487

Lukuihin yhdistelty Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen erillishankkeet-tulosalueen luvut

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Peruskoulujen määrä	23	23	23
Perusopetuksen oppilasmäärä	5 759	5 784	5 784
Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä	446	475	475
Henkilöstömäärä	623	623	623
Oppilaskuljetusten menot, e*	2 489 874	2 937 000	2 937 000

*Luvut sisältävät myös varhaiskasvatukseen kirjautetut esiopetuksen kuljetuskulut

Myös vammaisopetuksen tarve on lisääntynyt parin viime vuoden aikana ja näyttää lisääntyvän edelleen. Tämä on tarkoittanut sekä lisähenkilökunnan että lisätilan hankkimista Kivenpuiston erityiskouluun. Avustavaa henkilökuntaa on palkattu hankerahoituksella, mikä ei tietenkään voi olla pysyvä ratkaisu. Vuodesta 2022 alkaen näiden vakanssien palkkakulut siirtyvät kunnan ku- luiksi.

Koronapandemia on aiheuttanut oppimisvajetta sekä haastanut erityisesti nuorisoiikäisten hyvinvointia. Tämä näkyy esimerkiksi lisääntyneinä koulupoissaoloina sekä muina psyykkisinä oireina ja edellyttää hyvin yksilöllisiä koulunkäynnin tuen ratkaisuja. Tästä syystä on tarvetta lisätä vahvasti resursoitua oppimisen ja koulunkäynnin tukea.

Uusi oppivelvollisuuslaki ja siihen sisältyvä toisen asteen maksuttomuus astuvat voimaan 1.8.2021. Lain mukaan nuoren oppivelvollisuus jatkuu siihen asti, kunnes hän täyttää 18 vuotta tai tätä ennen suorittaa toisen asteen tutkinnon. Sen sijaan lakiin sisältyvät hakeutumisvelvoitteet koskevat säännökset astuivat voimaan 1.1.2021.

Toisen asteen maksuttomuuden aiheuttamat lisäkustannukset kunnan järjestämässä lukiokoulutuksessa ovat vuodessa noin 360 000 euroa, josta valtio on luvannut korvata osan. Kustannukset koostuvat oppikirjojen ja -materiaalien hankinnasta sekä opiskelijoiden henkilökohtaiseen käyttöön hankittavista tietokoneista. Oikeus maksuttomaan toisen asteen koulutukseen kestää sen kalenterivuoden loppuun, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta.

Lepsämän koulun palaneen koulurakennuksen korvaavan uudisrakennuksen suunnittelu ajoittuu vuodelle 2021 ja rakentaminen ajoittuu vuosille 2022–2023.

VARHAISKASVATUSPALVELUT

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on varhaiskasvatuslain veloitteiden täyttäminen ja perusopetuslain mukaisen esiopetuksen toteuttaminen yhteistyössä perusopetuksen kanssa. Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään 26 kunnallisessa ja 8 yksityisessä päiväkodissa sekä kunnallisessa ja yksityisessä perhepäivähoidossa.

Varhaiskasvatuslaki, laki yksityisen hoidon tuesta, laki kotihoidon tuesta sekä perusopetuslaki esiopetuksen osalta määrittävät palveluiden keskeiset tehtävät. Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista säättää päiväkotija perhepäivähoidosta perittävistä asiakasmaksuista. Lisäksi toimintaa ohjaavat sivistyslautakunnan vahvistama varhaiskasvatussuunnitelma, esiopetuksen opetussuunnitelma sekä kunnan omat asiakirjat ja linjaukset.

Kotihoidon tuki ja sen kuntalisä (alle 2-vuotiaalle) mahdollistaa kotihoidon alle 3-vuotiaalle lapselle. Avoin varhaiskasvatustoiminta, kerhot, avoin päiväkotija leikkikenttätöiminta mahdollistavat perheiden tarpeisiin sopivan päiväkotihoidon kevyemmän vaihtoehdon varhaiskasvatukseen ja mahdollistavat perheiden verkottumisen keskenään. Perhepäivähoidossa lapset saavat kodinomaista hoitoa pienemmissä ryhmissä. Vuonna 2018 aloitettu alkuluokkatöiminta laajenee asteittain niin, että kaikilla esiopetuksen oppilailla on mahdollisuus osallistua esiopetukseen ensimmäisen ja toisen luokan kanssa yhteistoiminnassa joko koulun tai päiväkodin tiloissa.

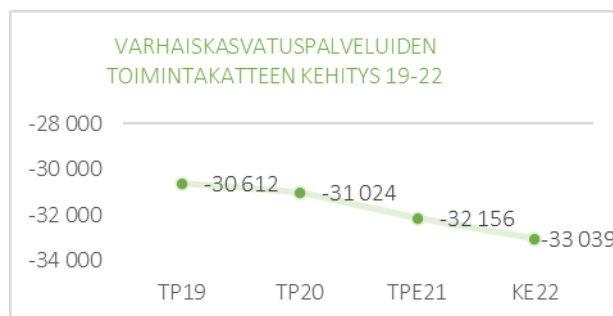
Vanhan Klaukan alueelle Klaukkalaan rakentuu 2021-2022 vuoden vaihteessa uusi 7-ryhmäinen yksityinen päiväkotija, joka helpottaa lasten sijoittamista Klaukkalan alueella.

ARVIO VARHAISKASVATUSPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTYMISESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Varhaiskasvatuksen lapsimäärän kehittymistä seurataan kuukausittain. Lapsimäärä on jonkin verran noussut viime aikoina muuttoliikkeen nopean kasvamisen takia. Klaukkalassa ja Rajamäellä kasvua on ollut eniten ja hoitopaikat on saatu järjestettyä erityisjärjestelyin. Väestösuunnitteet antavat toistaiseksi vain suuntaa lapsimäärien kehittymiseen ja tilanteet vaihtelevat eri alueilla suuresti vuosittain.

Hallitus on tekemässä uutta perhevapaauudistusta, jonka sisällöstä ei vielä ole päätöstä. Se saattaa vaikuttaa lasten tulemiseen varhaiskasvatukseen hiukan vanhem-

Tuloslaskelma 1000€	TP 2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	57	61	57	57
Maksutuotot	2 798	2 405	2 540	2 198
Tuet ja avustukset	174	154	174	174
Muut toimintatuotot	22	11	22	22
Toimintatuotot yhteensä	3 051	2 631	2 793	2 451
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-19 651	-19 412	-20 101	-20 333
Palvelujen ostot	-4 116	-4 284	-7 528	-7 994
Aineet, tarv. ja tavarat	-375	-362	-316	-326
Avustukset	-6 169	-6 167	-3 269	-3 235
Muut toimintakulut	-3 353	-3 430	-3 734	-3 603
Toimintakulut yhteensä	-33 663	-33 654	-34 949	-35 491
Toimintakate	-30 612	-31 024	-32 156	-33 039

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Henkilöstömäärä	573	588	583
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärä	1662	1807	1700
Palvelusetelin piirissä olevien lasten lukumäärä	446	423	470
Päiväkotiyksiköiden lukumäärä	27	27	26

pina kuin tällä hetkellä. 5-vuotiaiden kaksivuotinen esiopetuskokeilu alkaa 1.8.2021. Kokeilutoimipaikat ovat Ylitilantien ja Nukarin päiväkodit ja muut toimipaikat ovat verrokkiryhmiä. Esiopetus on 4 tunnin ajalta koe-ryhmään kuuluville maksutonta ja saatavilla pitää olla myös oppilashuollon palvelut sekä koulumatkaetus, joka korvataan pääasiassa saattamisavustuksella. Kokeilu alkaa 1.8.2021 ja kestää vuoden 2024 toukokuuhun saakka. Valtio korvaa ensimmäisen esiopetusvuoden kulut maksuttoman esiopetuksen osalta. Täydentävä varhaiskasvatus on kokeilussa mukana oleville lapsille maksullista.

Kaikilla lapsilla on ollut subjektiivinen oikeus kokoikäiseen varhaiskasvatukseen 1.8.2020 alkaen. Se on lisän-

nyt lasten osallistumista varhaiskasvatukseen, ja osallistuminen kerhoihin on ollut vähäisempää. Alle 3-vuotiaiden lasten määrä on ollut selkeässä nousussa vuoden

2021 alusta saakka. He tarvitsevat ryhmäkokoasetuksen mukaan kaksi paikkaa eli vievät paikkoja kokonaismäärästä tuplasti.

Vuoden 2021 elokuussa astuu voimaan uudistettu varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki, jossa perheiden tulo-rajot korotetaan 31 %, mikä tarkoittaa sitä, että asiakasmaksut laskevat useilla keskituloisillakin perheillä. Vuositasolla arvioiden asiakasmaksutuotot saattavat alentua jopa 700 000 euroa. Kuntaliiton arvion mukaan vuoden 2019 tilinpäätökseen nähden tulojen lasku on 26 %.

Varhaiskasvatuspalvelut ovat lakisääteinen peruspalvelu kuntalaisille ja henkilöstö- ym. rakenteiltaan hyvin säänneltyä ja lapsilla on palveluun subjektiivinen oikeus, joten palvelu on järjestettävä, oli tilanne millainen hyvänsä.

1.8.2021 tulee voimaan ryhmäkoko- ja suhdelukua käsitteittävä lakiuudistus, jossa varhaiskasvatuslain 36 §:ään tulee lisäys: ”Poikkeaminen 35 §:ssä tarkoitetusta suhdelukusta ei ole sallittua henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä.” Laissa veloitetaan työntekijät tekemään ilmoitus varhaiskasvatuksen toimipaikan toiminnasta vastaavalle henkilölle lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseen kohdistuvasta epäkohdasta tai ilmeisen epäkohdan uhasta, minkä he huomaavat päiväkodissa. Toiminnasta vastaavan henkilön tulee käynnistää toimet epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi.

Toiminnasta vastaavan henkilön on ilmoitettava asiasta varhaiskasvatuksen johtavalle viranhaltijalle, jonka kautta ilmoitus etenee tarvittaessa aluehallintoviraston tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi.

Toiminnan järjestämisen kannalta tämä tarkoittaa entistä tarkempia sijaisjärjestelyjä, koska henkilöstön poissaolot eivät saa vaikuttaa suhdelukuun niin, että se alittuisi. Koska rekry ei voi toimittaa tarpeeksi sijaisia varhaiskasvatukseen, tarkoittaa tämä lisähenkilöstön/varahenkilöstön palkkaamista päiväkotieihin.

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen tulosalue koostuu kolmesta yksiköstä: kirjastosta, kulttuuripalveluista ja museosta.

Kirjaston tehtävänä on kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen. Kirjasto tukee elinikäistä oppimista ja kunta-laisten yhtäläisiä mahdollisuuksia tietojen ja taitojen kehittämiseen tarjoamalla asiakkaille monipuoliset ja uudistuvat kokoelmat. Kirjasto järjestää kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetusta sekä tukee osallisuutta järjestämällä maksutonta toimintaa ja tapahtumia.

Kulttuuripalvelut edistää, tukee ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa tuottamalla tapahtumia ja taidenäyttelyitä, koordinoimalla kulttuuriavustusten jakamista. Lisäksi yksikkö hallinnoi kunnan taidekokoelmaa ja Taaborinvuoren tapahtuma-aluetta, sekä välittää tietoa kunnassa tarjolla olevista kulttuuritapahtumista ja –harrastuksista.

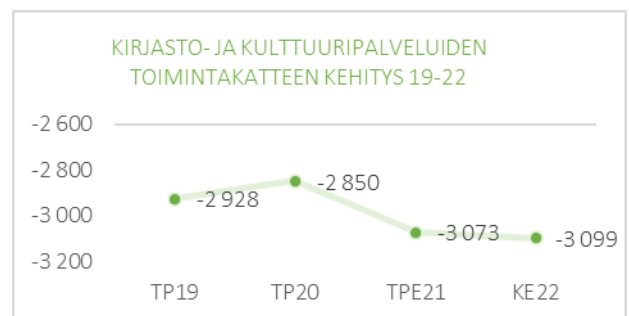
Museon tehtävänä on kerätä, tallentaa, tutkia ja pitää näytteillä Nurmijärven historiaan liittyvää materiaalia. Museo toimii kunnassa asiantuntijana kulttuuriperintöalaan liittyvissä kysymyksissä ja tehtävissä. Museo antaa myös kulttuuriperintöopetusta, jonka tavoitteena on vahvistaa asukkaiden lähiympäristön ja paikallishistorian tuntemusta.

ARVIO KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTYMISESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Toimintaympäristön suurimpia muutoksia ovat ihmisten muuttuvat vapaa-ajanviettotottumukset ja jatkuvasti lisääntyvä digitaalisten palvelujen kysyntä ja tarjonta. Asiakkaiden tarpeet ovat entistä yksilöllisempiä ja palveluilta odotetaan suurempaa valinnanvapautta. Yleisön ja esiintyjien vaatimustaso tapahtumien toteutuksen ja palveluiden suhteen on noussut. Tarvitaan kohdennettuja sisältöjä eri käyttäjäryhmille. Tilojen uudistaminen mahdollistaa palvelutuotannon nykyaikaistamisen, sillä käyttötarkoituksen mukaiset tilat vastaavat palveluntarpeeseen.

Taaborinvuoren tapahtuma-alueen tapahtumatoimintaa kehitetään ja museonäyttelyt uudistetaan. Tavoitteena on tehdä Taaborinvuoresta laajemminkin tunnettu tapahtumapaikka. Monikkosalia markkinoidaan aktiivisesti tuotantoyhtiöille ja muille potentiaalisille tapahtumajärjestäjille.

Tuloslaskelma 1000€	TP 2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	10	7	4	8
Maksutuotot	112	11	80	118
Tuet ja avustukset	37	77	8	8
Muut toimintatuotot	84	59	76	84
Toimintatuotot yhteensä	244	154	169	219
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-1 766	-1 705	-1 800	-1 827
Palvelujen ostot	-441	-354	-450	-488
Aineet, tarv. ja tavarat	-350	-324	-346	-343
Avustukset	-105	-86	-76	-76
Muut toimintakulut	-511	-536	-570	-585
Toimintakulut yhteensä	-3 172	-3 004	-3 241	-3 318
Toimintakate	-2 928	-2 850	-3 073	-3 099

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Toimipisteet	10	10	10
Kävijämäärä	252 819	192 000	330 000
Pedagogiseen toimintaan osallistuneet oppilaat	5 099	9 400	9 400
Digitaalisten palveluiden vierailut	1 125 076	1 135 000	1 280 000
Kirjastojen lainaus	552 786	510 000	650 000
Kulttuuriavustuskohteet	24	23	26
Museon digitoitujen aineiston määrä	26 505	27 000	27 500

Pääkirjaston peruskorjauksen valmistuminen mahdollistaa tulosalueen palvelutuotannon kehittämisen. Oma-toimikirjasto laajentaa kirjaston aukioloaikoja. Asukkaat voivat tulla monipuoliseen tilaan kohtaamaan toisiaan, oppimaan, viihtymään ja rentoutumaan. Moderni tapahtumatila mahdollistaa tasokkaiden tapahtumien järjestämisen lähipalveluna.

Tavoitteena on palauttaa tulosalueen palvelut koronaepidemiaa edeltävälle tasolle vuoden 2022 aikana.

NUORISOPALVELUT

Nuorisolain mukaan nuorisotyö kohdistuu 0-29 -vuotiaisiin.

Nuorisopalvelut koostuu kahdesta tulosityksiköstä nuorisotyöstä ja Nurmijärven monitoimitalo Monikosta.

Nuorisopalvelut tukee nuorten kasvua painottaen vastuullisuutta, osallisuutta sekä itsestä ja ympäristöstä huolehtimista. Yhteisöllisyyden rakentaminen ja aktiivinen toimijuus on vahvasti mukana nuorisopalveluiden toiminnoissa.

Nuorisopalveluiden toiminta suuntautuu lapsille ja nuorille järjestettävien vapaa-aikapalveluiden tuottamiseen sekä nuorten arjenhallintaa tukevien toimintojen järjestämiseen.

Nuorisopalveluiden toimintaan sisältyy mm. nuorten harrastustoiminta, nuorisotalotoiminta, koululaisten iltapäiväkerhotoiminta, nuorten työllistäminen, ohjaamo-toiminta, etsivä nuorisotyö, ehkäisevä päihdetyö, nuorisovaltuusto, monialainen yhteistyö sekä omana tulosityksikkönään Nurmijärven monitoimitalo Monikko.

ARVIO NUORISOPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITYMISESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

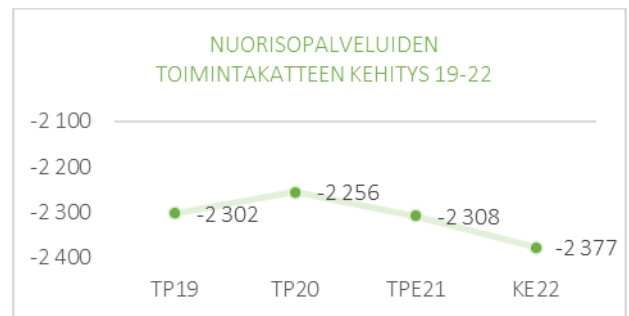
Nuorisotyö on lasten ja nuorten kohtaamista eri toimintaympäristöissä sekä toimintaa nuorisolähtöisesti ryhmien ja yksilöiden parissa. Työtä tehdään niin nuoria kasvokkain kohtaamalla kuin sosiaalisen median eri kanavissa. Kasvava osa työtä on nuorten hyvinvoinnin edistäminen toimimalla monitoimijaisesti.

Nuorisotilaverkosto on kattava, joten rakennusinvestointeihin ei ole tarvetta. Nuorisotilojen varustetason ajanmukaistaminen vaatii lisäpanostusta.

Tulevien vuosien haasteet liittyvät nuorten arjen hallinnan, pitkittyneen työttömyyden tai koulutuksen puuttumisen aiheuttamiin haasteisiin. Tarve kohdennettuun nuorisotyöhön tulee tulevana vuosina kasvamaan. Nuorten työllistämiseen kohdentuvat toimenpiteet vaativat tulevana vuosina lisäpanostusta. Tulevaisuudessa kouluissa tehtävää nuorisotyötä tullaan lisäämään.

Nurmijärven Monitoimitalo Monikon toimintaa kehitetään luomalla uusia palveluita. Kehittämistoiminnalla pyritään laajentamaan asiakaskuntaa sekä lisäämään tuloja.

Tuloslaskelma 1000€	TP 2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	165	126	129	129
Maksutuotot	130	94	110	110
Tuet ja avustukset	180	189	178	190
Muut toimintatuotot	138	64	169	169
Toimintatuotot yhteensä	614	473	586	598
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-1 286	-1 188	-1 336	-1 366
Palvelujen ostot	-133	-102	-163	-156
Aineet, tarv. ja tavarat	-185	-144	-140	-140
Avustukset	-283	-267	-212	-212
Muut toimintakulut	-1 029	-1 028	-1 043	-1 102
Toimintakulut yhteensä	-2 916	-2 729	-2 894	-2 976
Toimintakate	-2 302	-2 256	-2 308	-2 377

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KE-HYS2022
Iltapäivätoiminta/asiakkaiden lkm, kunnan omatoiminta	122	125	125
Iltapäivätoiminta per käynti/e	7,2	7,2	7,2
Iltapäivätoiminta/avustukset e	179 065	164 250	164 500
avustukset per lapsi/e	673	660	660
Etsivän nuorisotyön asiakkaat	187	210	220
Monikkosali Tilaisuuksien määrä	122	108	240
Kävijöiden määrä	4 734	15 000	31 000
Nuorten työllistäminen Työllistettyjen määrä (palkkatuki/harjoittelu)	50	15/70	15/80

LIIKUNTAPALVELUT

Liikuntapalveluiden tehtävänä on tarjota kuntalaisille monipuolisia ja laadukkaista ohjaustunteja ja tapahtumia, urheiluseurojen avustaminen sekä liikuntasalivuorojen organisoiminen.

Liikuntapalveluiden ohjaustoiminnassa keskitytään ennaltaehkäisevään ja toimintakykyä lisäävään toimintaan. Toiminta on ensisijaisesti suunniteltu vähän liikkuville tai liikuntaa aloittaville täydentämään järjestöjen, yksityisen sektorin ja Nurmijärven Opiston toimintaa.

Liikuntapalveluiden vastuulla on myös kuntalaisten liikuntamahdollisuuksien kehittäminen.

ARVIO LIIKUNTAPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITYMISESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

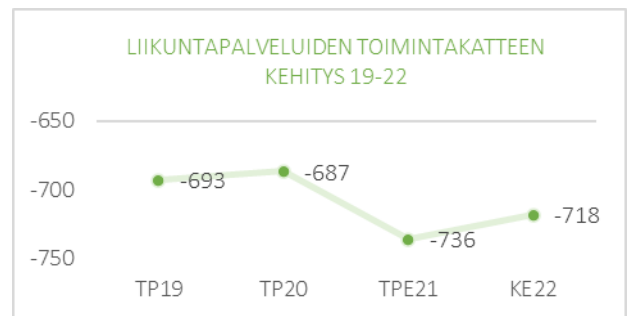
Ikäihmisten määrän lisääntyessä etenkin heille järjestettävälle ennaltaehkäisevälle sekä toimintakykyä tukevalle toiminnalle tulee jatkossa olemaan kysyntään ja lisääntyvää tarvetta.

Liikuntapalveluiden tulee kehittää toimintaa ja tukea urheilujärjestöjen toimintaa erilaisilla toimenpiteillä, joilla pystytään vahvistamaan harrastajien paluuta takaisin harrastusten pariin koronan jälkeen.

Käytettävissä olevat liikuntatilat aiheuttavat käyttäjille rajoitteita toiminnan kasvattamiselle mm. sen takia, että koulujen liikuntasalien käyttöön iltaisin ja viikonloppuisin on todella paljon paineita ja käyttöasteet ovat korkealla. Päivisin liikuntapalveluiden osalta tapahtuvaa toimintaa järjestetään tällä hetkellä pääsääntöisesti Kirkonkylän terveyskeskuksen ja Klaukkalassa Lumikellon tiloissa. Noiden tilojen käyttömahdollisuus on vähintään turvattava ja uusia käytettävissä olevia tiloja kartoitettava. Luonto- ja ulkoliikunnan suosio on kasvanut viime vuosina merkittävästi ja tämä tulee huomioida liikuntapalveluiden tarjonnan kehittämisessä.

Yhteistyö Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän, muiden kunnan toimijoiden, järjestöjen, yksityisen sektorin sekä Nurmijärven Opiston kanssa tulee edelleen korostumaan ja sitä tulee myös kehittää. Yhteistyötä kehitetään vahvistamalla eri toimijoiden välistä palveluketjua ja yhteistyötahojen määrän lisäämisellä.

Tuloslaskelma 1000€	TP 2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	0	0	0	0
Maksutuotot	59	40	50	59
Tuet ja avustukset	1	1	0	1
Muut toimintatuotot	86	57	57	80
Toimintatuotot yhteensä	146	98	107	140
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-284	-295	-292	-296
Palvelujen ostot	-81	-55	-72	-85
Aineet, tarv. ja tavarat	-11	-10	-15	-13
Avustukset	-210	-218	-218	-218
Muut toimintakulut	-253	-206	-246	-246
Toimintakulut yhteensä	-839	-785	-843	-858
Toimintakate	-693	-687	-736	-718

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Ohjauskertoja vuodessa	833	2 548	2 548
Ohjattujen ryhmien määrä	103	103	103
Myönnettyjä vuoroja liikuntasaleissa (tuntia/vuosi)	16 399	21 188	21 188

HYVINVOINTIPALVELUT

Kasvun ja oppimisen tukipalvelujen tehtävänä on huolehtia lakisääteisistä oppilas- ja opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalveluista esi- ja perusopetuksessa sekä kunnan alueella sijaitsevissa toisen asteen oppilaitoksissa. Lisäksi tarjotaan varhaiskasvatuspsykologin palveluja 2-5-vuotiaille ja heidän huoltajilleen.

Kotoutumispalvelut tarjoaa ohjaus- ja neuvontapalvelua kunnan kaikille maahanmuuttajille tuloperusteesta riippumatta Koto-infon neuvontapisteessä. Lisäksi kansainvälistä suojelua saaville ja heidän perheenjäsenilleen muodostuu asiakkuus kotoutumispalveluun laskennallisten kuntakorvausten ajaksi.

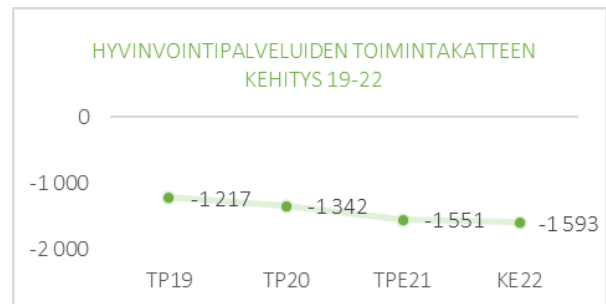
Kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistetään koordinoimalla, kehittämällä ja suunnittelemalla kunnassa tehtävää hyvinvointityötä yhteistyössä muiden eri toimijoiden kanssa.

ARVIO HYVINVOINTIPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITYKSESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Kasvun ja oppimisen tukipalvelut: Erikoissairaanhoidon on tuonut lasten ja nuorten mielenterveystyöhön valtakunnallisen mallin, jossa hoidollisia interventioita ahdistukseen ja masennukseen tarjotaan jo opiskeluhuollossa. Hoidollinen ja samaan aikaan tehtävä ennaltaehkäisevä työ edellyttävät riittävää työntekijäresurssia. Yli 1000 oppilaan psykologiipirit eivät mahdollista riittävää ja oikea-aikaista tukea palveluja tarvitseville lapsille ja nuorille. Lasten ja nuorten palvelutarpeen vähentymisestä ei ole merkkejä. Suositellaan lisättävän kaksi psykologitoimea koulupsykologipalveluihin.

Kotoutumispalvelut: Kunta vastaanottaa 10-15 kiintiöpakolaista joka toinen vuosi. Vuosi 2021 on vastaanottovuosi. Laskennallisten kuntakorvausten piirissä olevien henkilöiden määrä on vähentynyt. Tämä ei tarkoita aina palvelun tarpeiden vähenemistä. Ohjaus- ja neuvontapalvelua tarjotaan edelleen matalalla kynnyksellä. Työtä tehdään kotoutumislain mukaisesti monialaisena verkostotyönä.

Tuloslaskelma 1000€	TP 2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	343	237	90	105
Maksutuotot	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	96	61	77	77
Muut toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintatuotot yhteensä	439	298	167	181
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-1 275	-1 248	-1 275	-1 349
Palvelujen ostot	-259	-242	-297	-297
Aineet, tarv. ja tavarat	-9	-17	-18	-18
Avustukset	0	-54	-60	-60
Muut toimintakulut	-113	-80	-69	-51
Toimintakulut yhteensä	-1 656	-1 640	-1 718	-1 774
Toimintakate	-1 217	-1 342	-1 551	-1 593

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Kasvun ja oppimisen tukipalvelut: Henkilöstö	20	20	21
Asiakkaiden määrä	2465	2500	2500
Asiakaskontaktien määrä	7700	7900	7900
Kotoutumispalvelut: Henkilöstö	4	3	3
Asiakkaiden määrä	78	35	50
Asiakaskontaktien määrä	1870	1020	1300
Hyvinvoinnin edistäminen: henkilöstö	1	1	1

Hyvinvoinnin edistäminen: Huolehdittava siitä, että kunta omaa riittävää, luotettavaa tietoperustaa kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä niihin vaikuttavista tekijöistä, esimerkiksi epidemian vaikutusten arvioimiseksi, sekä mahdollisen palvelutarpeen uudelleen arvioimiseksi.

2.3 Ympäristötoimialan palvelutuotantokortit

YMPÄRISTÖTOIMIALA

Ympäristötoimialan tehtävänä on luoda kuntalaisille hyvää elinympäristöä ja yrityksille hyvää toimintaympäristöä.

Toimiala vastaa siitä, että kunnan omistama rakennettu ympäristö on toimivaa, viihtyisää, monipuolista, turvallista ja siistiä. Kehitämme kunnan elinvoimaa maapolitiikan ja maankäytön suunnittelun keinoin. Yhdyskuntasuunnittelussa pyrimme tasapainoon kuntalaisten toiveiden, yritysten toimintaedellytysten, kulttuurihistoriallisten arvojen ja luonnon arvojen kanssa.

Toimitilojen omistajana vastaamme siitä, että kunnan kiinteistöomaisuus on tarkoituksenmukaista, sen arvo säilyy, tilankäyttö on tehokasta ja tilat ovat turvallisia ja käyttötarkoitukseensa soveltuvia.

ARVIO YMPÄRISTÖTOIMIALAN TOIMINNAN KEHITYKSESTÄ 2022-2024

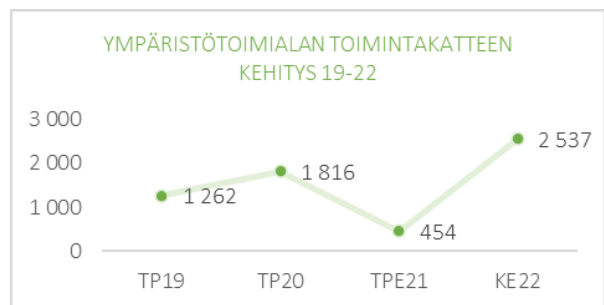
Kunnan talouden tasapainottaminen ja NUUKA-ohjelman toteuttaminen edellyttää toimialalla kustannustehokkuuden edelleen parantamista. Toimialan toiminnan kustannuksiin ja tuottoihin vaikuttavat merkittävästi talouden suhdanteet. Tämä näkyy etenkin omaisuuden luovutuksista saatavissa tuotoissa. Suunnitelmakaudella kiinnitetään erityistä huomiota tontintuotantoprosessin toimivuuteen ja resursointiin. Palvelutuotannon kannalta tarpeettoman tilaomaisuuden realisointi on yksi keino kasvattaa tuottoja sekä vähentää pitkällä tähtäyksellä käyttökuluja.

Ympäristötoimiala kehittää toimintaansa ja tavoitteena on olla toiminnallisesti ja taloudellisesti kilpailukykyinen. Toimialan vastuulla olevien tehtävien volyymit kasvavat mutta silti tavoitteena on vähentää uuden henkilökunnan rekrytointitarvetta. Teknisen sektorin asiantuntija- ja ammattityöntekijöiden saatavuus jatkuu todennäköisesti vaikeana, ennen uuden rekrytoinnin aloittamista selvitetään aina mahdolliset tehtävien uudelleen järjestelyt.

Toimiala on kehittänyt organisaatiotaan siten, että sen tulosalueiden yhteistoiminta kunnan kokonaisedun mukaisesti on saumatonta ja tehokasta. Toimialan vastuulla olevien tehtävien valmistelu, päätöksenteko ja toimeenpano tehdään kunnan kokonaisedun mukaisesti saumatomasti ja tehokkaasti. Toimielinrakenteen ja toimintaorganisaation yhteensopivuutta tulee arvioida sekä

Tuloslaskelma 1000 €	TP 2019 *	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	2 438	2 438	2 347	2 362
Maksutuotot	2 339	4 237	2 649	1 532
Tuet ja avustukset	263	130	245	245
Muut toimintatuotot	28 414	28 672	29 212	32 528
Toimintatuotot yhteensä	33 454	35 478	34 453	36 667
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-7 007	-6 858	-7 177	-7 384
Palvelujen ostot	-15 468	-15 494	-15 472	-15 462
Aineet, tarv. ja tavarat	-5 627	-5 119	-5 694	-5 651
Avustukset	-50	-101	-440	-440
Muut toimintakulut	-4 042	-6 090	-5 216	-5 192
Toimintakulut yhteensä	-32 193	-33 662	-33 999	-34 129
Toimintakate	1 262	1 816	454	2 537

* Luvut päivitetty vastaamaan muuttunutta organisaatorakennetta

tehdä tarvittavat muutokset, jotta ne ovat yhteensopivat ja mahdollistavat tehokkaan ja kunnan kokonaisedun mukaisen toiminnan.

Uusien toimielimien perehdyttämiseen ja koulutukseen panostetaan toimialan vastuulla olevista toiminnoista ja toimintaa säätelevästä lainsäädännöstä.

Kunnallistekniikan investointimäärärahoja priorisoidaan elinvoimaa tukeviin, liikenneturvallisuutta ja esteettömyyttä parantaviin sekä kevyen liikenteen käyttöä ja sujuvuutta lisääviin hankkeisiin. Muita merkittäviä painopistealueita toiminnassa suunnittelukauden aikana ovat hulevesiasioiden toimintamallin uudelleenjärjestäminen, ympäristöasioiden koordinointi ja kehittäminen (ml. Hiilineutraali Uusimaa 2035).

Kunnan kiinteistökantaa kehitetään palveluverkkosuunnitelman ja toimitilaohjelman mukaisesti. Palveluverkon keskeisen periaatteen mukaisesti toimitiloja omistetaan ja ylläpidetään vain kunnan ydintoimintoja varten.

Sisäilmaongelmaisten rakennusten korjaaminen ja sisäilmaongelmien ehkäisy on yksi toimialan haasteista, johon on pakko kohdistaa resursseja. Väistötilat ovat usein vaikeasti ennakoitavissa oleva menoera ja väistötilatarvetta on tulevaisuudessa pystyttävä hallitsemaan paremmin. Kuntatalouden kiristyminen aiheuttaa tiukkenvia kustannushaasteita myös kiinteistönpidolle.

YHTEENVETO PALVELUTUOTANNON KESKEISISTÄ MUUTOKSISTA

- Väestönkasvun mahdollistaminen uusia asun-
toalueita avaamalla.
- Yritysten Nurmijärvelle sijoittumisen mahdol-
listaminen riittävällä tonttutuotannolla.
- Yksityisteiden kunnossapidon siirryttyä tiekun-
nille, kunnan rooli muuttuu avustusten myön-
täjäksi.
- Kunnan talouden tiukentuessa joudutaan prio-
risoimaan investointeja sekä palvelujen tuotta-
mista ja palvelujen kohderyhmiä.

TOIMIALAN INVESTOINNEISTOINNIT 2022-2024

Investointi- kohde	KEHYS22	KEHYS23	KEHYS24
Talonrakennus- hankkeet	9 755	12 875	39 100
Kunnallistekni- kan rakentami- nen	23 481	16 405	14 945
Kalusto	380	420	420

OMAISUUDEN TUOTOT JA HALLINTA

Kunnan maapolitiikan hoitaminen ja vastuu kunnan maanhankinnasta ja tonttien luovuttamisesta sekä maapolitiittisen ohjelman ajantasaisuudesta. Maanhankintaa ja tonttien luovutusta tehdään maankäytön tavoiteohjelman mukaisesti sekä toteuttaen talousarviossa asetettuja tavoitteita.

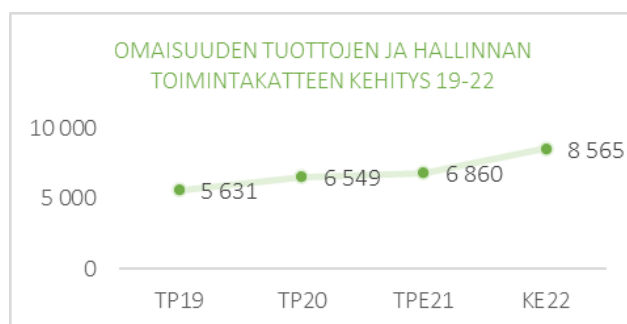
ARVIO OMAISUUDEN TUOTTOJEN JA HALLINNAN TOIMINNAN KEHITTYMISESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Maanhankintaa ja tonttien luovutusta harjoitetaan en-
tistä aktiivisemmin pyrkien ylläpitämään suunnittelu-
vuosilla omaisuuden tuottojen vuosittainen taso korke-
alla. Suunnitelmakaudella kiinnitetään erityistä huo-
miota tontintuotantoprosessin toimivuuteen ja resur-
sointiin.

Tontin luovutustuotot arvioidaan talousarvion yhtey-
dessä. Tontin myynnin määrä on vahvasti sidoksissa ta-
louden suhdanteisiin ja tonttien kysyntään. Tontteja py-
ritään luovuttamaan monipuolisesti eri taajamista kun-
nan tonttivarannon ja talouden raamien puitteissa.

Kunta päättää omistamiensa luovutettavien tonttien si-
jainnit, määrät ja ajankohdat. Näin ollen se voi samalla
ennakoida palvelutarpeen lisääntymisen. Kunnan omis-
tuksessa olevien alueiden kunnallistekniikan investoin-
nit voidaan parhaiten toteuttaa oikea-aikaisesti suh-
teessa tontinmyyntiin. Alueet, joille on jo rakennettu
kunnallistekniikka, pyritään myymään mahdollisimman
nopeasti, jotta saadaan pääomaa seuraavien alueiden
toteutukseen ja maanhankintaan sekä verotuloja.

Tuloslaskelma 1000 €	TP 2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	0	0	0	0
Maksutuotot	1 830	3 526	2 000	800
Tuet ja avustukset	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	3 914	3 082	5 000	7 900
Toimintatuotot yhteensä	5 744	6 608	7 000	8 700
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-30	-24	-100	-135
Aineet, tarv. ja tavarat	-2	-1	0	0
Avustukset	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-80	-34	-40	0
Toimintakulut yhteensä	-112	-59	-140	-135
Toimintakate	5 631	6 549	6 860	8 565

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Luovutetut oma- kotitontit, kpl	27	35	

TEKNINEN KESKUS

Tekninen keskus vastaa kunnallistekniikan suunnittelusta ja toteutuksesta kunnallistekniikan rakentamishojelman mukaisesti. Keskus ylläpitää ja hallinnoi kunnan taajamien katu-, viher- ja liikuntapaikka-alueita ja muita kunnan yleisiä alueita sekä hoitaa keskukselle kuuluvat viranomais- ja tukipalvelut. Lisäksi keskus vastaa kunnan vastuulla olevasta joukkoliikenteen järjestämisestä, haja-asutusalueen vesihuollon tukitehtävistä, jätehuollon omistajaohjauksen tukitehtävistä sekä maankaatopaikkatoiminnasta. Lisäksi keskus edistää kunnan keskeisten yleisten alueiden siisteyttä (Siistiksi-projekti).

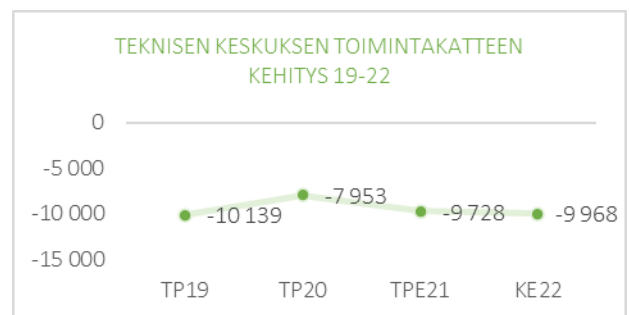
ARVIO TEKNISEN KESKUKSEN TOIMINNAN KEHITYKSESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Teknisen keskuksen kehittämisessä panostetaan mm. kunnallistekniikan ict-järjestelmien uudistamiseen (mm. rakennuttaminen, kunnossapito, hallinnointi, omaisuus-tieto, luvat, valvonta). Hankinnat, koulutus ja käyttöön-otto tapahtuvat vaiheittain ja määrärahojen puitteissa. Toiminta ja organisointi pyritään toteuttamaan mahdollisimman tehokkaasti huomioiden henkilökunnan resurssit ja toimivat markkinat. Rekrytointien ja uuden henkilökunnan onnistunut perehdyttäminen on tärkeässä roolissa tulosalueen palvelutoimintojen ylläpidossa ja kehittämisessä.

Lisäksi viestinnän kehittäminen on tärkeä ja jatkuva painopistealue alueiden suunnittelussa, rakentamisessa, ylläpidossa ja hallinnoinnissa. Kunnallistekniikan suunnittelussa painopistealueita ovat mm. toteuttaa liikenneturvallisuussuunnitelman kohteita vaiheittain ja yhteistyössä Ely-keskuksen kanssa, yleisten alueiden esteettömyyskartoitusten toteuttaminen, kevyenliikenteen verkoston ja ulkoilureitistöjen sekä liikuntapaikkojen yleissuunnitelman päivittäminen sekä kokonaisvaltaisten puistoselvitysten laatiminen (mm. seniori-, perhe- ja leikki- ja taajamapuistot, lähiliikuntapaikat).

Muita merkittäviä muutoksia ja painopistealueita toiminnassa suunnittelukauden aikana ovat mm. toimialan hulevesiasioiden toimintamallin uudelleenjärjestäminen, ympäristöasioiden koordinointi ja kehittäminen (ml. Hiilineutraali Uusimaa 2035).

Tuloslaskelma 1000 €	TP 2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 892	1 973	1 929	1 939
Maksutuotot	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	218	75	200	200
Muut toimintatuotot	358	694	358	358
Toimintatuotot yhteensä	2 468	2 741	2 487	2 497
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-2 596	-2 515	-2 641	-2 661
Palvelujen ostot	-6 943	-5 548	-6 967	-7 182
Aineet, tarv. ja tavarat	-1 299	-952	-1 160	-1 160
Avustukset	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-1 770	-1 678	-1 446	-1 461
Toimintakulut yhteensä	-12 608	-10 695	-12 215	-12 465
Toimintakate	-10 139	-7 953	-9 728	-9 968

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Henkilömäärä, HTV	64,9	63,0	66
Kadut ja kevytliikenne km	359	371	387
€ (kulut)	1 649 701	1 764 540	
€/km	3 154	4 756	
€/asukas	37,8	40,2	
Puistot ha (hoidetut)	59	59	59
€ (kulut)	295 048	344 710	
€/ha	5 009	5 943	
€/asukas	6,8	7,9	
Liikuntapaikat			
€ (netto)	2 468 295	2 511 040	
€/asukas	56,5	57,3	
Joukkoliikenne			
€ (netto)	2 626 133	3 687 270	
€/as	60,1	84,1	

TILAKESKUS

Tilakeskus vastaa kunnan kiinteistöjen omistajatehtävistä, toimitilahallinnosta ja kiinteistöjohtamisesta. Tehäviin kuuluvat toimitilojen rakennuttaminen, ylläpito ja kehittäminen sekä tiloista luopumisen hallittu toteuttaminen.

Tulosalue vastaa toimitilahallinnon prosessien kehittämisestä ja investointien valmistelusta. Tulosalue on jaettu kolmeen tulossyksikköön: hallinto-, ylläpito- ja rakennuttamisyksikkö.

Tilakeskuksen hallinnassa oleva tilakanta on yhteensä noin 186 000 huoneistoneliömetriä.

ARVIO TILAKESKUKSEN TOIMINNAN KEHITYKSESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Tilakeskuksen pääasiakkaita ovat sivistys- ja hyvinvointitoimiala sekä Keusote. Kuntatalouden kiristyminen aiheuttaa tiukkenevia kustannusraameja myös kiinteistönpidolle. Uusia talonrakennusinvestointeja on harkittava entistä tarkemmin. Säästöjen saaminen kiinteistönpidossa edellyttää toimintojen yhdistämistä, synergiahyötyjen etsimistä ja tilankäytön tehostamista. Energia kallistuu tasaisesti ajoittaisista hintatason laskuista huolimatta.

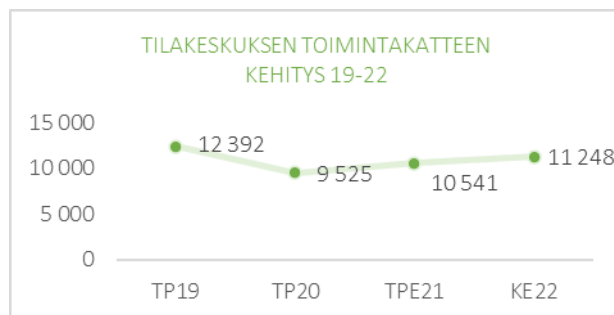
Uusissa rakennushankkeissa tulee suosia laajoja kokonaisuuksia, isoa oppilas- tai lapsimäärää. Eri toimintoja tulee yhdistää esim. kampusajattelulla, jossa voidaan ottaa mukaan esim. nuoriso-, kirjasto-, koulu- ja liikuntatilat. Tilat tulee rakentaa pelkästään toiminnallisuuskäytökästä; toimiva käyttötarkoitukseensa, helppo huoltaa, helppo laajentaa tai pienentää sekä helppo korjata.

Nykyajan valitettava trendi on tuhotyöt ja ilkevalta. Palveluverkon rakennuksien tulee kestää ilkevaltaa ja vahingontekoa mahdollisimman hyvin. Rakennuksissa tulee olla ajanmukaiset valvontajärjestelmät.

Palveluverkon keskeinen periaate tulisi olla, että rakennuksia on vain kunnan ydintoimintoja varten; hallinto, varhaiskasvatus- ja opetustoiminta sekä terveydenhuolto sekä sosiaalitoimi.

Sisäilmaongelmat ovat vakava haitta ja riski kiinteistöaloudelle. Sisäilmaongelmien ehkäisyssä oikeiden rakennustapojen lisäksi avainasemassa on riittävät resurssit ylläpitotoimintaan käyttäjän omien toimien lisäksi. Väistötilat ovat usein vaikeasti ennakoitavissa oleva menoa. Väistötilatarvetta pitää tulevaisuudessa pystyä hallitsemaan paremmin.

Tuloslaskelma 1000 €	TP 2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	117	114	33	33
Maksutuotot	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	0	12	0	0
Muut toimintatuotot	24 032	24 814	23 784	24 200
Toimintatuotot yhteensä	24 150	24 940	23 817	24 233
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-1 778	-1 820	-1 860	-1 906
Palvelujen ostot	-3 740	-5 311	-3 405	-3 111
Aineet, tarv. ja tavarat	-4 287	-4 128	-4 502	-4 452
Avustukset	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-1 952	-4 157	-3 509	-3 516
Toimintakulut yhteensä	-11 758	-15 415	-13 276	-12 985
Toimintakate	12 392	9 525	10 541	11 248

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUA

Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Henkilöstömäärä, htv	38,9	38,0	39,6
Kulut e/m2/v	80	72,3	70

Muutoksiin tilatarpeissa auttaa mm. riittävä tonttivara tiloille, toisin sanoen jokaisessa taajamassa pitää olla tyhjä tontti päiväkodille ja koululle, johon voidaan sijoittaa tilaelementtirakennus tukemaan tilatarpeiden muutoksia. Oikeaan käyttötarkoitukseen kaavoitettu vapaa tontti mahdollistaa laajan pelivaran vuokrasopimusten säätelyssä, joka alentaa kiinteistönpidon kustannuksia.

HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT

Hallinto- ja talouspalveluiden tehtävänä on järjestää toimialan yhteisesti hoidettavat hallinnon, henkilöstöhallinnon, taloushallinnon ja asiakaspalvelun tehtävät sekä maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvat rakennusvalvonnan tehtävät.

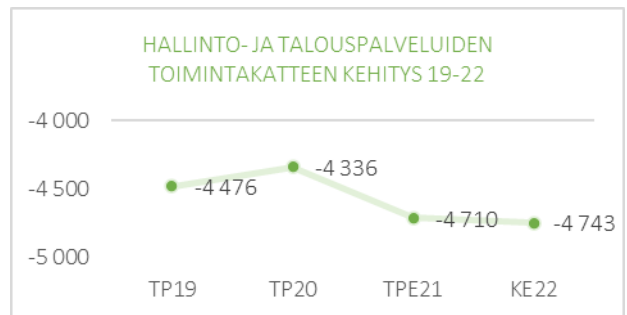
Tulosalueen tehtäviä ovat: rakennusvalvontaviranomaistehtävien lisäksi lautakuntien hallinnolliset valmistelu-, toimeenpano- ja sihteeritehtävät; sopimushallinta, asiakirjahallinta ja arkistotehtävät; henkilöstöasioiden koordinointi; talousarvion laadinta, määrärahojen seuranta ja raportointi; ostolaskujen käsittely; myyntilaskutus, teknisen toimen asiakaspalvelu

Tulosalueelle sisältyy myös Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen maksusuudet.

ARVIO HALLINTO- JA TALOUSPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Sähköiset palvelut lisääntyvät edelleen. Etätyöskentely jää jossain määrin pysyväksi.

Tuloslaskelma 1000 €	TP 2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	137	163	160	164
Maksutuotot	462	648	537	620
Tuet ja avustukset	45	43	45	45
Muut toimintatuotot	12	12	12	12
Toimintatuotot yhteensä	656	866	754	841
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-816	-857	-870	-918
Palvelujen ostot	-4 220	-4 255	-4 479	-4 550
Aineet, tarv. ja tavarat	-11	-15	-7	-14
Avustukset	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-86	-76	-108	-102
Toimintakulut yhteensä	-5 133	-5 202	-5 464	-5 584
Toimintakate	-4 476	-4 336	-4 710	-4 743

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Henkilöstömäärä, HTV	15,8	16,5	17,5
Rakennusluvut, kpl	246	260	270
Tarkastukset, kpl	1 813	1 500	1 600

MAANKÄYTTÖ JA KAAVOITUS

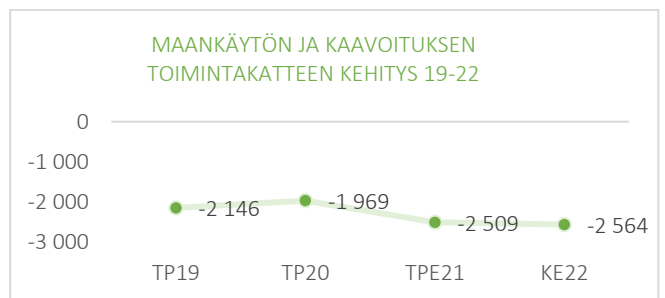
Tulosalueen perustehtävänä on kunnan elinvoiman kehittäminen maapolitiikan ja maankäytön suunnittelun keinoin. Lisäksi tulosalueen tehtävänä on omalla toiminnallaan luoda toimivaa, turvallista ja viihtyisää asuinymäristöä. Tulosalue koostuu neljästä yksiköstä: maankäyttö, yleiskaavoitus, asemakaavoitus ja kiinteistö- ja mittausyksikkö. Kunnan paikkatieto ja maastomittaus on järjestetty kiinteistö- ja mittausyksikössä.

Tehtävää toteutetaan ohjaamalla kunnan yhdyskuntarakenteen kehitystä ja huolehtimalla kunnan edunvalvonasta seudun kuntien, maakunnan ja valtion välisessä yhteistyössä maankäytön suunnittelun ja maapolitiikan osalta. Toimivan, turvallisen ja viihtyisän asuin- ja elinympäristön muodostamiselle luodaan edellytyksiä yleis- ja asemakaavoituksella, joiden palvelut ovat asema- ja yleiskaava, suunnittelutarveratkaisut, poikkeamispäätökset ja maisematyöluvat. Maapolitiikan osalta tehtävää toteutetaan aktiivisen maanhankinnan ja tontinluovutuksen kautta. Kiinteistö- ja mittausyksikkö toimii osana tonttituotantoprosessia ja tuottaa kiinteistönmuodostus-, kuntarekisteri- ja paikkatietopalveluja.

ARVIO MAANKÄYTÖN JA KAAVOITUKSEN TOIMINNAN KEHITTYMISESTÄ 2022-2024 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Tulosalueen toiminnan volyymiin vaikuttavat merkittävästi talouden suhdanteet. Tämä näkyy etenkin tontin luovutuksissa ja sen myötä muussa tulosalueen toiminnassa. Toiminta jatkuu näillä näkymin ennallaan. Lakisäteiset tehtävät säilyvät.

Tuloslaskelma 1000 €	TP 2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	292	188	226	226
Maksutuotot	47	63	112	112
Tuet ja avustukset	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	97	71	58	58
Toimintatuotot yhteensä	436	323	396	396
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-1 817	-1 666	-1 806	-1 899
Palvelujen ostot	-534	-356	-521	-483
Aineet, tarv. ja tavarat	-27	-23	-25	-25
Avustukset	-50	-101	-440	-440
Muut toimintakulut	-153	-145	-113	-113
Toimintakulut yhteensä	-2 583	-2 292	-2 905	-2 960
Toimintakate	-2 146	-1 969	-2 509	-2 564

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Henkilöstömäärä, HTV	32,6	34,5	34
Asemakaavoitus kulut e kulut e/asukas	479 635 10,9	527 070 12,0	495 000 11,1
Kiinteistö ja mittaus kulut e e/asukas	1 032 211 23,6	1 421 610 32,40	1 530 000 34,4
Maankäyttö kulut e e/asukas	293 872 6,7	315 560 7,2	315 000 7,1
Yleiskaavoitus kulut e e/asukas	387 260 8,9	500 040 11,4	480 000 10,8

2.4 Aleksia liikelaitoksen palvelutuotantokortti

Aleksia on Nurmijärven kunnan sisäinen liikelaitos, joka tarjoaa ruoka- ja siivouspalveluja pääasiassa Nurmijärven kunnan toimialoille. Aleksialaisia työskentelee 95 toimipisteessä. Sivistystoimi on suurin asiakas koului- neen ja päiväkoteineen. Ympäristötoimialalle myydään siivouspalveluja. Aleksia myy ruoka- ja siivouspalveluja myös Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymälle.

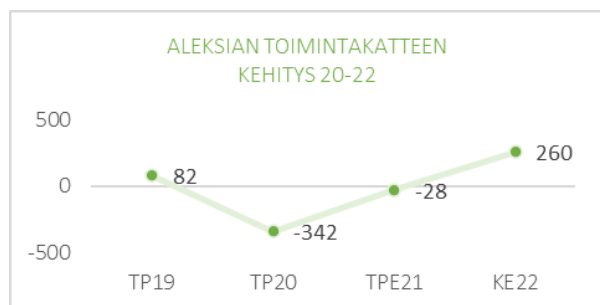
ARVIO ALEKSIAN TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ 2022-2024

Ruoan valmistus keskitetään Aleksian Pataan lopullisesti vuoteen 2023 mennessä. Ruoan valmistuksen siirtäminen on riippuvainen palvelukeittöiden saneerauksista. Palvelukeittöiden saneeraukset saatetaan loppuun vuoden 2022 aikana.

Aleksia otettiin uusi organisaatio osittain käyttöön vuonna 2020. Uusi organisaatio otetaan kokonaan käyttöön vuoteen 2023 mennessä, jolloin ruoan valmistus on siirretty Aleksian Pataan ja palvelukeittöt on saneerattu. Vuoden 2022 aikana yhdistelmätyö lisääntyy, kun ruoanvalmistus siirtyy Aleksian Pataan. Yhdistelmätyötä on pääasiassa kouluissa.

Ruokapalvelun myynti KeuSotelle pienenee KeuSoten palveluverkkoratkaisujen vuoksi. Myös mahdollinen voimaan tuleva Sote-laki vaikuttaa ruoka- ja siivouspalvelujen myyntiin, koska liikelaitos ei voi kuntalain mukaisesti osallistua palvelujen kilpailutukseen. Muutos vaikuttaa liikelaitoksen talouteen ja toimintaan. Aleksian henkilöstöstä n. 16 henkilöä työskentelee KeuSoten kohteissa. Aleksian organisaatiota ja toimintaa on tarkasteltava vastaamaan muutosta. Mahdollisen muutoksen jälkeen liikelaitos myy palveluja miltei kokonaan kunnan toimialoille.

Siivouspalveluista on kilpailutettu kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti 5 % ja sopimuskausi päättyy 31.7.2023. Mahdollinen palvelujen uudelleen kilpailutus on ratkaistava vuoden 2022 aikana.

Tuloslaskelma 1000€	TP 2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	9 829	9 939	10 023	10 437
Maksutuotot	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	66	66	60	59
Muut toimintatuotot	184	84	83	160
Toimintatuotot yhteensä	10 079	10 089	10 165	10 656
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-5 624	-5 739	-5 802	-5 814
Palvelujen ostot	-1 212	-1 295	-1 020	-999
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 523	-2 498	-2 431	-2 487
Avustukset	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-639	-898	-941	-1 096
Toimintakulut yhteensä	-9 998	-10 430	-10 194	-10 396
Toimintakate	82	-342	-28	260

LIIKELAITOKSEN PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA 2022-2024

Tunnus-luku	KEHYS22	KEHYS23	KEHYS24
Henkilömäärä (HTV1)	174	172	170
siivottava pinta-ala (m2)	104 000	101 800	102 000
ruokapalvelun suoritteet	2 359 000	2 360 000	2 362 000

YHTENEVETO PALVELUTUOTANNON KESKEISISTÄ MUUTOKSISTA

- ruoan valmistus siirtyy Aleksian Pataan vaiheittain vuoteen 2023 mennessä
- palvelukeittöiden saneeraukset toteutuvat vuoteen 2023 mennessä
- Aleksian uusi organisaatio käytössä, kun palvelukeittöiden saneeraukset ovat toteutuneet vuoteen 2023 mennessä
- Ylimenokaudella aiheutuu kuluja ja arvioidut säästöt toteutuvat vasta sitten, kun kaikki palvelukeittöt on saneerattu, toiminta keskitetty yhteen valmistuskeittöön, toiminta on vakiintunut ja yhdistelmätyö on voitu ottaa käyttöön kaikissa kohteissa
- myynti KeuSotelle pienenee palveluverkkoratkaisujen myötä ja mahdollinen tukipalvelujen kilpailutus vaikuttaa Aleksian toimintaan, koska liikelaitos ei voi kuntalain mukaan osallistua kilpailutukseen

2.5 Nurmijärven vesi liikelaitoksen palvelutuotantokortti

Nurmijärven Vesi –liikelaitos vastaa toiminta-alueellaan talousveden hankinnasta ja jakelusta sekä jätevesien poisjohtamisesta ja puhdistamisesta.

ARVIO NURMIJÄRVEN VEDEN TOIMINNAN KEHITYKSESTÄ 2022-2024

Vedentuotanto jatkuu nykyisillä pohjavesilaitoksilla. Veden käytön ennustetaan kasvavan vuosittain noin 0,5 %.

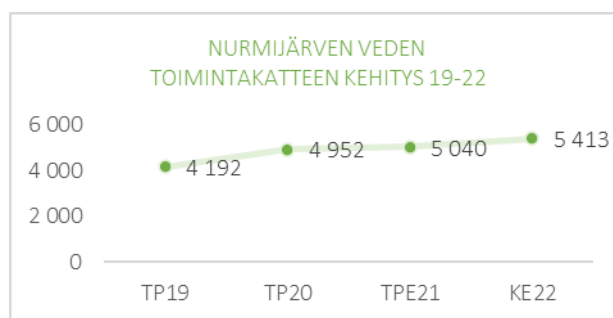
Teilinummen tekopohjavesilaitoksen vesilupahakemus toimitettiin AVI:n joulukuussa 2020. Päätös saadaan todennäköisesti syksyllä 2021. Tekopohjavesilaitoksen toteutussuunnittelu on aloitettu. Rakentamishjelmassa on alustavasti varauduttu tekopohjavesilaitoksen rakentamiseen vuosien 2022–2023 aikana.

Jätevedenkäsittely jatkuu nykyisillä jätevedenpuhdistamoilla.

Kirkkonkylän jätevedenpuhdistamon korvaamisen esisuunnitelma valmistui vuonna 2019. Esisuunnitelmassa tarkasteltiin toteutusvaihtoehtoina uuden puhdistamon rakentaminen samalle paikalle ja jätevesien siirto puhdistettavaksi Klaukkalan jätevedenpuhdistamolle tai HSY:n Blomminmäen jätevedenpuhdistamolle. Esisuunnitelman lähtötietoihin tuli muutoksia suunnitelman valmistumisen jälkeen ja esisuunnitelmaa jouduttiin vielä päivittämään uusien tietojen pohjalta. Nurmijärven kunnan valtuusto päätti 27.01.2021 hyväksyä Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen johtokunnan ja Nurmijärven kunnanhallituksen esityksen mukaisesti, että Kirkkonkylän puhdistamo korvataan vaihtoehdolla, jossa Kirkkonkylän puhdistamon jätevedet siirretään siirtoviemärillä Klaukkalan jätevedenpuhdistamolle ja Klaukkalan puhdistamo laajennetaan. Vaihtoehdon toteuttaminen edellyttää Klaukkalan puhdistamon ympäristöluvan muutoksen. Ympäristöluvan muutoshakemuksen valmistelu on käynnistynyt ja puhdistamon laajennuksen yleissuunnittelu käynnistyy syksyllä 2021. Puhdistamon toteutussuunnittelu on mahdollista aloittaa vasta ympäristöluvan saamisen jälkeen. Siirtoviemärilinjan yleis- ja rakennussuunnittelua tehdään 2022–2023 ja rakentaminen on aikataulutettu vuosille 2024–2025.

Uusien verkostojen rakentamista ja verkostosaneerauksia sekä tuotantolaitosten uudisrakentamista ja perusparannuksia tehdään rakentamishjelman mukaisesti. Verkoston ja laitosten kunnossapitoa tehostetaan. Asiakaspalvelu jatkuu nykyisellä toimintatavalla. Asiakastytyäisyys tutkimus tehdään vuosittain.

Tuloslaskelma 1000 €	TP 2019	TP 2020	TPE 2021	KEHYS 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	8 488	9 353	9 746	10 160
Maksutuotot	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	18	10	0	0
Muut toimintatuotot	230	279	265	280
Toimintatuotot yhteensä	8 737	9 642	10 011	10 440
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-1 229	-1 335	-1 426	-1 447
Palvelujen ostot	-2 018	-1 957	-2 085	-2 085
Aineet, tarv. ja tavarat	-1 184	-1 264	-1 310	-1 325
Avustukset	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-114	-134	-150	-170
Toimintakulut yhteensä	-4 545	-4 690	-4 971	-5 027
Toimintakate	4 192	4 952	5 040	5 413

Altia Oy:n ja Nurmijärven Veden teollisuusjätevesisopimuksen neuvottelut ovat vielä kesken. Nykyisen teollisuusjätevesisopimuksen irtisanominen ollaan viemässä käsittelyyn kunnanhallitukseen ja valtuustoon kesäkuussa 2021. Sopimuksen irtisanomisen jälkeen alkaa kolmen vuoden mittainen irtisanomisaika. Uuden teollisuusjätevesisopimuksen neuvottelut ovat edenneet ja uuden sopimuksen arvioidaan valmistuvan syksyllä 2021.

Maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain hulevesiä koskevat säännökset muuttuivat 1.9.2014. Lainsäädännön uudistuksen myötä hulevesien hallinta ei enää sisälly vesihuoltoon, vaan hulevesien vastuasiat on kirjattu maankäyttö- ja rakennuslain puolelle. Muutosten myötä kokonaisvastuu hulevesien hallinnan järjestämisestä on kunnalla.

Nurmijärvellä suunnitelmassa on reagoida lainsäädännön muutokseen siirtämällä hulevesiverkosto vesihuoltolaitokselta kunnalle 1.1.2022 alkaen, jolloin kunta vastais kokonaisuudessaan hulevesien hallinnasta ja siihen liittyvistä järjestelmistä. Jatkossa Nurmijärven Vesi -liikelaitos avustaisi kuntaa tässä työssä tarvittavin osin palvelusopimuksen mukaisesti.

YHTEENVETO PALVELUTUOTANNON KESKEISISTÄ MUUTOKSISTA

- Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon korvaaminen
- Teilinummen tekopohjavesilaitoksen rakentaminen
- Hulevesiverkoston siirtyminen kunnalle

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2020	TPE2021	KEHYS2022
Henkilöstömäärä, HTV	23,3	22	22
Veden myynti, 1 000 m ³	1 789	1 752	1 762
Laskutettu jätevesi, 1 000 m ³	2 122	2 074	2 084

LIKELAITOKSEN INVESTOINNIT 2022-2024

Investointikohde	KEHYS22	KEHYS23	KEHYS24
Vesilaitoksen investoinnit	9 715	5 465	16 415

TALOUSARVIOKEHYS 2022

3. Talousarviokehys 2022

3.1 Talousarvion valmisteluprosessi ja aikataulus

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi).

Vuosittaisen talousarviovalmistelun käynnistämiseksi kunnanhallitus hyväksyy kunnan hallintosäännön 58 §:n mukaisesti talousarvion suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet, joiden perusteella toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Talousarviokehysten kokoamista varten annetaan ohjeet kehyskehysten laatimisesta ja sisäisten erien arvioinnista toimialoille ja liikelaitoksille sekä sovitaan toimiala-/liikelaitoskohtaisista kehysneuvotteiluista. Ohjeiden pohjana toimivat kunnan taloudelliset lähtökohdat.

Toimialojen ja liikelaitosten kehyskehysten jälkeen sovitetaan ehdotusten mukaiset käyttötalouden nettomenot, kunnan tulorahoitus ja arvioidut investointimenot yhteen ja muodostetaan kokonaiskuva kunnan taloudesta talousarviovuodelle. Tarkastelussa huomioidaan toimenpideohjelmien tms. (esim. NUUKA-ohjelma) asettamat reunaehdot, joiden pohjalta lähdetään tekemään mahdollisia tasapainotuksia.

Tämän jälkeen muodostetaan viranhaltijatyönä kunnanhallitukselle esitettävä tasapainotettu talousarviokehys. Kehyksen hyväksymisen jälkeen varsinainen budjetointi käynnistyy ja eri budjetointivaiheet tallennetaan järjestelmään alla esitettyjen vaiheistuksien mukaan. Vaiheistuksissa on kuvattu sitä, missä eri toimielimissä talousarviota käsitellään ja tehdään mahdollisia muutoksia.

Talousarvion- ja suunnitelman valmistelu käynnistyy huhtikuussa ja päättyy joulukuussa, jolloin valtuusto on hyväksynyt talousarvion ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeet on annettu kunnanhallituksessa. Tarkempi talousarvioaikataulu on dokumentin liitteenä.

Vuoden 2022 talousarviovalmistelu on vaiheistettu kuluvan vuonna seuraavalla tavalla:

1. Toimialojen/liikelaitosten kehysperusteiset talousarvioesitykset (annetaan 1.9.2021 mennessä)
2. Lauta- ja johtokuntien talousarvioesitys (2.9.-19.9.2021)

3. Kunnanjohtajan talousarvioesitys (20.9.-1.10.2021)
4. Kunnanhallituksen talousarvioesitys (25.10.-3.11.2020)
5. Valtuuston talousarvio (17.11.-30.11.2021)

3.2 Talouskatsaus

Maailmantalous elpyy pandemian aiheuttamasta taantumasta mittavien elvytystoimien, rokotusten etenemisen sekä rajoitustoimien purkamisen seurauksena. Varsinkin Yhdysvallat, mutta myös EU toimeenpanevat mittavia talouden elvytystoimia, joiden seurauksena maailmantalouden arvioidaan elpyvän tänä vuonna 5,2 prosentin kasvuun viime vuoden 3,4 prosentin supistumisen jälkeen. Kasvun arvioidaan taasaantuvan 3,8 prosenttiin ensi vuonna ja 3,1 prosenttiin 2023. Euroalueella erityisesti teollisuuden, mutta myös palveluiden näkymät ovat kohentuneet merkittävästi keväällä 2021. Patoutuneen kulutustarpeen ennustetaan purkautuvan loppuvuoden aikana ja kannattelevan yksityistä kulutusta. EU:n elpymispaketin odotetaan tukevan talouskehitystä varsinkin vuosina 2022-2023. Yhdysvalloissa talous elpyy tänä vuonna massiivisen raha- ja finanssipoliittisen elvytyksen ansiosta, mutta samalla elvytys on johtanut inflaation kiihtymiseen. Maailmankaupan ennustetaan elpyvän 6,5 prosentin kasvuun kuluvana vuonna edellisen vuoden romahduksen jäljiltä.

Valtionvarainministeriön ennusteiden mukaan Suomen bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan 2,6 % vuonna 2021. Talouskasvu jää epidemian seurauksena hitaaksi alkuvuonna, mutta alkaa vähitellen nopeutua kesän aikana ja loppuvuonna kasvu on selvästi keskimääräistä nopeampaa. Yksityinen kulutus kasvaa 3,5 % v. 2021 patoutuneen kysynnän purkautuessa tavarakauppana ja myöhemmin palvelujen kysyntänä. Julkisen talouden alijäämä pysyy tänä vuonna suurena, kun covid-19-epidemian vuoksi päätetyt tukitoimet ja epidemian aikana kertyneen palvelu- ja hoitovelan purkaminen pitävät julkiset menot korkealla tasolla. Julkinen talous jää koronaepidemian hellitettyä selvästi alijäämäiseksi, koska julkinen talous on ollut rakenteellisista tekijöistä johtuen epätasapainossa vuodesta 2009. Talouden kasvunäkymät ovatkin vaimeat ja niitä heikentää työikäisen väestön määrän supistuminen. Julkisen velan määrän suhteessa bruttokansantuotteeseen arvioidaan kasvavan nykyisestä vajaasta 70 prosentista yli 75 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä.

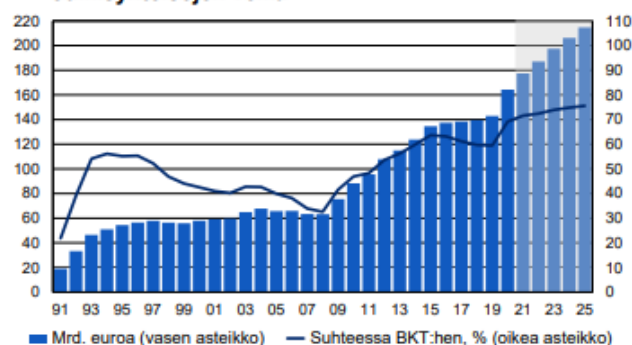
Ennakkotietojen mukaan kuntatalouden rahoitusasema koheni vuonna 2020 ennätykselliset 3,2 mrd. euroa ollen 0,1 % ylijäämäinen suhteessa BKT:hen. Kohentumista selittävät valtion merkittävät tukitoimet kuntien tukemiseksi. Vuonna 2021 kuntatalouden rahoitusaseman ennakoidaan heikkenevän 0,8 mrd. euroa alijäämäiseksi käyttötalousmenojen kiihtymisen, hallitusohjelman tehtävämuutoksien ja palkankorotuksista johtuen. Kuntatalouden rahoitusasema heikkenee v. 2022 entisestään määräraikaisten tukitoimien päättyessä, jotka eivät ratkaise kuntatalouden rakenteellista tulojen ja menojen epätasapainoa. Kuntien investoinnit ovat historiaan nähden korkealla tasolla ja paineet säilyvät mittavina.

Keskeisiä lukuja keskipitkällä aikavälillä (VM 2021:22)

	2019	2020	2021**	2022**	2023**	2024**	2025**
BKT markkinahintaan, määrän muutos, %	1,3	-2,8	2,6	2,5	1,5	1,4	1,2
Bruttokansantuote, mrd. euroa	240	237	248	258	267	276	284
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,0	0,3	1,4	1,5	1,7	1,7	1,8
Työttömyysaste, %	6,7	7,8	7,8	7,2	6,9	6,7	6,5
Työllisyysaste, %	72,5	71,6	71,7	72,6	73,2	73,6	73,8
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-1,0	-5,4	-4,7	-2,9	-2,2	-1,7	-1,6
Valtio	-1,1	-5,6	-5,0	-2,9	-2,3	-1,9	-1,8
Paikallishallinto	-1,3	0,1	-0,3	-0,8	-0,6	-0,4	-0,4
Hyvinvointialueet					-0,2	-0,2	-0,2
Sosiaaliturvarahastot	1,4	0,1	0,6	0,8	0,9	0,8	0,9
Rakenteellinen jäämä, suhteessa BKT:hen, %	-1,3	-3,4	-3,5	-2,4	-1,8	-1,6	-1,6
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:hen, %	59,5	69,2	71,6	72,4	73,9	74,8	75,6
Valtionvelka, suhteessa BKT:hen, %	44,3	52,6	55,3	56,1	57,6	58,4	59,0
Tuotantokulu, % potentiaalisesta tuotannosta ¹	0,3	-3,5	-2,2	-0,9	-0,6	-0,2	-0,0

¹ Arvioitu EU:n yhteisellä menetelmällä

Julkisyhteisöjen velka

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM04098

3.3 Talousarvion 2022 valmistelun lähtökohdat Nurmijärvellä

Nurmijärven kunnan talouden ennuste kuluvan vuosikymmenen osalta näyttäytyy erittäin heikkona. Kunnan pitkään jatkuneen velkaantumisen ennakoidaan voimistuvan ja tilikausien kääntyvän alijäämäisiksi viimeistään 2023 vuodesta alkaen. Alijäämäkehityksen arvioidaan voimistuvan vuosittain siirryttäessä kohti kuluvan vuosikymmenen loppua. Ilman talouden sopeutuksia kunnan lainakanta ennakoidaan nousevan vuosikymmenen loppuun mennessä 400-500 milj. euron tuntumaan, kun lainakanta vuoden 2020 tilinpäätöksissä oli noin 200 milj. euroa.

Kunnan taloutta heikentävät erityisesti merkittävä palvelutuotannon menojen kasvu sekä suuret investoinnit. Kunnan tulorahoituksen kehitys on jäänyt käyttö- ja investointitalouden kasvusta, joka osaltaan on syventänyt kunnan kokonaistalouden rahoitusvajetta. Rahoitusvajeen kasvu on osaltaan johtanut velkaantumisen kroonistumiseen. Vuoden 2020 tilinpäätöksessä kertynyttä rahoitusvajetta oli muodostunut edelliseltä viideltä vuodelta noin 83 milj. euroa.

Palvelutuotannon menojen kasvu selittyy erityisesti sosiaali- ja terveysmenojen nousulla, mutta myös kunnan omassa palvelutuotannossa menojen kasvu on viime vuosina ollut merkittävää. Menoja Nurmijärvellä kasvattavat palvelutarpeiden nousu, yleissitoviin palkankorotuksiin liittyvä henkilöstökulujen nousu, työttömyydestä aiheutuvat Kelan työmarkkinatuen kuntaosuuksien nousu sekä sisäilmaongelmista aiheutuvat korjaukset, purkukulut ja väistötilakustannukset. Myös huolettavien asemakaava-alueiden yleinen rakentaminen ja katuverkoston laajentuminen johtavat osaltaan ylläpitomenojen kasvuun.

Vuoden 2022 tilinpäätösennusteessa tilikauden tuloksen arvioidaan painuvan 5,7 milj. euroa negatiiviseksi ja lainakannan nousevan 230 milj. euroon. Valtion koronatuotet tasaavat kunnan talouden rahoitusjäämäisyyttä vielä vuonna 2021, mutta pitkällä aikavälillä rahoitusongelmien ennakoidaan voimistuvan. Kunnan toiminnan saattaminen taloudellisesti kestävällä kehitysuralle edellyttää sekä palvelutuotannon menojen kasvun voimakasta hillitsemistä sekä investointitalouden tasapainottamista. Omaisuuden myynti tukee hetkellisesti kunnan talouden tervehdyttämistä, mutta ei kuitenkaan riitä ratkaisemaan rakenteellisia ongelmia kunnan tulojen ja menojen välillä. NUUKA-ohjelman päivitystyössä on tarkoitus tehdä linjavedot siitä, millä tavoin kunnan käyttö- ja investointitalous saadaan mitoitettua tulorahoituksen kantokykyä vastaavaksi. Myös valtakunnassa valmisteilla olevan sote-palveluiden uudistuksen vaikutukset kunnan talouteen arvioidaan osana NUUKA-ohjelman päivittämistä.

Talousarviokehys 2022 on laadittu siten, että kunnan oman palvelutuotannon osalta käyttötalouden kasvu on rajattu 1,5 prosenttiin Ilvesvuoren suuri kertaluonteinen maan myynnin luovutusvoitto eliminoituina. Suunnitelmavuodet 2023 ja 2024 tulevat niin ikään olemaan niukat, joka osaltaan huomioidaan varsinaisessa budjetoinnissa. Talousarviokehyksessä tilikauden tulosenuste on maltillisesti positiivinen noin 0,6 milj. euroa ja kokonaistalouden rahoitusvaje (=toiminnan ja investointien rahavirta) asettuu 23 milj. euroon. Toimialojen kehykset sisältävät NUUKA:n toimenpidesuunnitelmassa linjatut sopeutukset sekä muita erinäisiä sopeutuksia.

3.4 Talousarviokehys 2022

Talousarviokehys vuodelle 2022 on tehty ulkoisten ja sisäisten tuottojen ja kulujen pohjalta. Käyttötalouden kehys on annettu toimiala- ja liikelaitostasolla nettomääräisenä (=toimintakate). Enimmäisinvestointit on kehyksessä määritelty bruttomääräisenä. Investointikehys vuodelle 2022 on 50,0 milj. euroa.

Talousarviokehysten asettamisessa on huomioitu NUUKA-ohjelman talouden tavoitteiden rinnalla vuoden 2020 tilinpäätös, vuoden 2021 talousarvio sekä vuoden 2021 tilinpäätösennuste. Kehysvalmistelun lähtökohtana on käyttötaloudessa ollut vuoden 2021 talousarvio ja tilinpäätösennuste, koska vuosi 2020 oli koronan vuoksi poikkeuksellinen eikä näin ollen anna parasta mahdollista valmistelulähtökohtaa. Tämän lisäksi toimialoja ja liikelaitoksia on ohjeistettu huomioimaan keskeisiä toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia tulevalta vuodelta, joita lähtötasona vuoden 2021 talousarvio ja tilinpäätösennuste eivät sisällä.

Toimialojen ja liikelaitosten kehusehdotusten pohjalta on käyty neuvottelut toimialoittain, jonka jälkeen kehystä on tasapainotettu siten, että käyttötalouden kasvu on rajautunut kunnan oman toiminnan osalta vuoden 2021 tilinpäätösennusteeseen nähden -1,0 milj. euroon (-0,99 %). Sosiaali- ja terveystalouden osalta puolestaan kehys on 6,6 milj. euroa (4,9 %) vuoden 2021 tilinpäätösennustetta suurempi. Koko kunnan osalta kehyksen toimintakate on 0,4 milj. euroa (-0,2 %) kuluvan vuoden tilinpäätösennustetta pienempi. Tämä johtuu pitkälti vuodelle 2022 ajoittuvista poikkeuksellisen suurista maaomaisuuden luovutustuloista. Ilman näitä luovutustuloja kunnan kehys olisi n. 5,6 milj. euroa (2,37 %) kuluvan vuoden tilinpäätösennustetta heikompi. Kehykseen sisältyy NUUKA-toimenpideohjelmassa yksilöityjä tasapainotustoimenpiteitä.

Käyttötaloudelle kustannuspaineita kuntatasolla syntyy vuonna 2022 erityisesti yleissitovista palkkaratkaisuista. Henkilöstökuluihin on kehyksessä varauduttu 1,5 prosentin korotuksella, jonka euromääräinen vaikutus henkilöstökuluihin on noin 1,2 milj. euroa.

Toimialoilla kustannuspaineita syntyy muun muassa varhaiskasvatuksen asiakasmaksu-uudistuksen myötä pienenevistä asiakasmaksutuloista, palvelusetelimenojen kasvusta, sisäisten veroitusten indeksikorotuksista, kotihoidon- ja yksityisen hoidon tuen noususta, purettavien ja myytävien rakennusten tutkimuksista ja Kelan työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvusta. Menohelpotuksia on arvioitu syntyvän mm. NUUKA-toimenpideohjelman sopeutuksien myötä. Tuloissa merkittävämpänä erona aiempiin vuosiin on merkittävät tonttien luovutuksesta saatavat tulot, jotka kääntävät kehyksen tilikauden tuloksen niukasti ylijäämäiseksi. Ilman näitä tuloeria, tilikauden tulos olisi noin 5,5 milj. euroa negatiivinen. Olennaisia muutoksia toimintatuotoissa ja -kuluissa on eritelty tarkemmin toimiala- ja liikelaitoskohtaisissa kehyslaskelmissa.

Sosiaali- ja terveystalouden osten arvioidaan nousevan vuoden 2020 tilinpäätöksestä n. 10,0 milj. euroa (7,7 %). Kuluvan vuoden tilinpäätösennusteeseen nähden kasvua on 6,6 milj. euroa (4,9 %). Ennakoitu sote-menojen kasvu liittyy mm. koronavirus-pandemiasta aiheutuneen hoitovelan purkuun, yleiseen ikääntymisestä johtuvaan palvelutarpeiden kasvupaineeseen ja yleiseen yksikkökustannusten nousupaineeseen, joita aiheuttaa mm. yleissitovista palkankorotuksista.

Kehyksessä vuoden 2022 verotuloarvio perustuu Kuntaliiton 5/2021 veroennustekehikkoon. Kunnallisveroprosentin ja kiinteistöveroprosenttien on oletettu säilyvän kuluvan vuoden tasossa. Verotuloarvio on parantunut merkittävästi vuodesta 2020 ja vuoden 2021 tilinpäätösennusteesta, koska yleiset talouden näkymät ovat kohentuneet ja irtisanomisia sekä lomautuksia on ollut pelätty vähemmän. Kunnallisverotulojen osalta kuva tarkentuu vielä kesäkuun lopulla, kun vuoden 2020 valmistuvasta verotuksesta saadaan ensimmäiset ennakkotiedot. Kehyksessä verotulojen arvioidaan nousevan kuluvan vuoden tilinpäätösennusteesta noin 6,7 milj. euroa (3,3 %) ja vuoden 2020 tilinpäätöstasosta noin 12,8 milj. euroa (6,4 %). Verotulojen osalta ennakoitaan siten absoluuttista kasvua aikaisempiin vuosiin, mutta pidemmän aikavälin tarkastelussa verotulojen kasvun pitäisi olla huomattavasti suurempaa, jotta tulorahoitus pysyisi palvelutuotannon kustannuskehityksen perässä ja velkaantumisen hidastuminen olisi mahdollista.

Valtionosuuksissa on huomioitu valtion koronatukien poistuminen kuntataloudesta sekä kilpailukyso-pimuksen mukaisen valtionosuusleikkauksen palautuminen osaksi vähennyksiä. Valtionosuuksia korottavat muun muassa 2,2 prosentin indeksikorotus, kustannustenjaon tarkistus, verotulomenetysten kompensatioiden kasvu sekä tehtävämuutokset. Edellä mainitut valtionosuuslisäykset liittyvät joko kuntien kasvaneisiin kustannuksiin tai tulomenetyksiin, eivätkä ne siten paranna kuntien taloustilannetta.

Näiden perusteella valtionosuuksien arvioidaan nousevan kuluvan vuoden tilinpäätösennusteesta 1,7 milj. euroa (4,1 %). Vuoteen 2020 nähden valtionosuudet ovat kehyksessä 8,4 milj. euroa (-16,3 %) pienemmät.

Rahoituserien, kuten lainojen korkokulujen ja Nurmijärven Sähkö Oy:n osinkotuottojen on arvioitu kehyksessä toteutuvan lähes 2020 vuoden tilinpäätösasossa. Lainakannan kasvuun liittyvää korkokulupainetta hillitsee uusien nostettavien lainojen toistaiseksi matala korkotaso sekä vanhojen korkeakorkoisten lainapääomien painoarvon pienentyminen lainasalkussa lyhennysten ja uudelleenrahoitustoimenpiteiden myötä.

Kunnan vuosikatteen arvioidaan kehyksessä asettuvan 24,7 milj. euroon. Vuosikatteella kyetään rahoittamaan investoinneista noin 50 prosenttia, jonka perusteella nettolainanoton arvioidaan asettuvan 17,5 milj. euroon. Siten kunnan lainakannan arvioidaan nousevan 242,5 milj. euroon vuoden 2022 loppuun mennessä.

Tiukasta käyttötalouden kehyksestä ja merkittävistä omaisuuden luovutustuloista huolimatta tilikauden ennustetaan kehyksessä olevan vain niukasti ylijäämäinen, noin 0,6 milj. euroa.

Tuloslaskelmaosa

Kunta + liikelaitokset (1000€)	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos € TP20-KE22	Muutos % TP20-KE22	Muutos € TPE21-KE22	Muutos % TPE21-KE22
Toimintatuotot	60 972	62 694	63 453	62 441	71 949	9 255	14,76	9 508	15,23
Toimintakulut	-282 032	-287 892	-289 229	-296 277	-305 336	-17 444	6,06	-9 060	3,06
Toimintakate	-221 060	-225 198	-225 776	-233 836	-233 387	-8 189	3,64	448	-0,19
Verotulot	189 728	200 631	201 495	206 564	213 475	12 844	6,4	6 911	3,3
Kunnallisvero	171 561	180 605	178 571	183 128	192 245	11 639	6,4	9 116	5,0
Kiinteistövero	9 555	10 772	12 000	11 160	11 731	959	8,9	570	5,1
Yhteisövero	8 613	9 254	10 925	12 276	9 500	246	2,7	-2 776	-22,6
Valtionosuudet	32 294	51 698	40 700	41 544	43 261	-8 437	-16,3	1 718	4,1
VM vos	38 867	58 210	47 373	48 055	49 902	-8 307	-14,3	1 847	3,8
OKM vos	-6 573	-6 512	-6 673	-6 512	-6 641	-129	2,0	-129	2,0
Verorahoitus	222 022	252 329	242 195	248 108	256 737	4 407	1,7	8 628	3,5
Rahoitususerät, netto	1 320	1 292	1 376	1 445	1 335	43	3,3	-110	-7,6
Vuosikate	2 282	28 424	17 795	15 718	24 684	-3 740	-13,2	8 967	57,0
Poistot ja arvonalentumiset	-18 033	-20 711	-21 300	-21 213	-24 100	-3 389	16,4	-2 887	13,6
Tilikauden tulos	-15 751	7 713	-3 505	-5 495	584	-7 129	-92,42	6 080	71
Poistoeron lisäys/vähennys	13	13	13	13	13	1	4,00	1	4,00
Varausten lisäys/vähennys		-6 000	0	0	0	6 000		0	
Ylijäämä/alijäämä	-15 738	1 726	-3 493	-5 483	597	-1 128	-65,39	6 080	-110,90

Rahoitusosa

Kunta + liikelaitokset (1000 €)	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022
Vuosikate	2 282	28 424	17 795	15 718	24 684
Tulorahoituksen korjauserät	-2 393	-1 468	-3 540	-3 540	-9 000
Satunnaiset erät, netto	0	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta	-111	26 956	14 255	12 178	15 684
Investointimenot	-35 743	-35 856	-47 964	-48 045	-49 425
Rah.osuudet investointimenoihin	601	858	1 216	1 216	1 844
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 335	1 965	4 600	4 600	11 200
Investointien rahavirta	-30 807	-33 032	-42 148	-42 229	-36 381
Toiminnan ja investointien rahavirta	-30 918	-6 077	-27 893	-30 052	-20 696
Antolainasaamisten muutokset	245	-29	0	0	0
Lainakannan muutokset	30 280	7 193	25 500	25 500	17 500
Lainojen lisäys	41 116	56 416	68 700	68 700	64 000
Lainojen vähennys	10 836	49 223	43 200	43 200	46 500
Lainakanta	199 527	206 720	225 027	225 027	242 527
Rahavarat	26 053	28 053	25 660	23 502	20 305
Nettovelka (rahavarat-lainat)	173 474	178 666	199 367	201 525	222 222

Käyttötalousosa

KOKO KUNTA SIS.LL	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos € TP20-KE22	Muutos % TP20-KE22	Muutos € TPE21-KE22	Muutos % TPE21-KE22
Toimintatuotot	62 694 363	63 452 723	62 441 160	71 949 305	9 254 942	14,76 %	9 508 145	15,23 %
Toimintakulut	-287 892 088	-289 229 089	-296 276 728	-305 336 479	-17 444 391	6,06 %	-9 059 751	3,06 %
Netto	-225 197 725	-225 776 366	-233 835 568	-233 387 175	-8 189 450	3,6 %	448 393	-0,2 %

Sosiaali- ja terveystoimen palvelut	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos € TP20-KE22	Muutos % TP20-KE22	Muutos € TPE21-KE22	Muutos % TPE21-KE22
Toimintatuotot	1 610	0	0	0	-1 610	-100,0 %	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	-129 489 794	-128 051 675	-132 951 336	-139 503 288	-10 013 494	7,7 %	-6 551 952	4,9 %
Netto	-129 488 184	-128 051 675	-132 951 336	-139 503 288	-10 015 104	7,7 %	-6 551 952	4,9 %

Konsernipalveluiden toimiala	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos € TP20-KE22	Muutos % TP20-KE22	Muutos € TPE21-KE22	Muutos % TPE21-KE22
Toimintatuotot	2 206 413	2 249 988	2 308 303	2 561 878	355 465	16,1 %	253 575	11,0 %
Toimintakulut	-12 859 411	-12 457 939	-12 865 789	-13 500 899	-641 488	5,0 %	-635 110	4,9 %
Netto	-10 652 998	-10 207 951	-10 557 486	-10 939 021	-286 023	2,7 %	-381 535	3,6 %

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos € TP20-KE22	Muutos % TP20-KE22	Muutos € TPE21-KE22	Muutos % TPE21-KE22
Toimintatuotot	5 278 000	5 693 213	5 503 213	5 624 320	346 320	6,6 %	121 107	2,2 %
Toimintakulut	-96 760 547	-99 959 138	-101 295 502	-102 779 930	-6 019 383	6,2 %	-1 484 428	1,5 %
Netto	-91 482 547	-94 265 925	-95 792 289	-97 155 610	-5 673 063	6,2 %	-1 363 321	1,4 %

Ympäristötoimiala	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos € TP20-KE22	Muutos % TP20-KE22	Muutos € TPE21-KE22	Muutos % TPE21-KE22
Toimintatuotot	35 478 004	34 782 935	34 453 375	42 666 655	7 188 651	20,3 %	8 213 280	23,8 %
Toimintakulut	-33 662 350	-33 304 911	-33 999 440	-34 129 251	-466 900	1,4 %	-129 811	0,4 %
Netto	1 815 653	1 478 024	453 935	8 537 404	6 721 751	370,2 %	8 083 469	1780,8 %

Nurmijärven vesi -liikelaitos	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos € TP20-KE22	Muutos % TP20-KE22	Muutos € TPE21-KE22	Muutos % TPE21-KE22
Toimintatuotot	9 641 720	10 011 000	10 011 000	10 440 000	798 280	8,3 %	429 000	4,3 %
Toimintakulut	-4 689 691	-4 970 920	-4 970 920	-5 027 000	-337 309	7,2 %	-56 080	1,1 %
Netto	4 952 029	5 040 080	5 040 080	5 413 000	460 971	9,3 %	372 920	7,4 %

Aleksia -liikelaitos	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos € TP20-KE22	Muutos % TP20-KE22	Muutos € TPE21-KE22	Muutos % TPE21-KE22
Toimintatuotot	10 088 616	10 715 587	10 165 269	10 656 452	567 836	5,6 %	491 183	4,8 %
Toimintakulut	-10 430 295	-10 484 506	-10 193 741	-10 396 112	34 183	-0,3 %	-202 371	2,0 %
Netto	-341 679	231 081	-28 472	260 340	602 019	-176,2 %	288 812	-1014,4 %

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos TP20 - KE22		Muutos TPE21 - KE22	
						€	%	€	%
Toimintatuotot									
Myyntituotot	60 523	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Maksutuotot	3 788	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Tuet ja avustukset	1 164	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Muut toimintatuotot	3 921	1 610	0	0	0	-1 610	-100,0 %	0	0,0 %
Toimintatuotot yhteensä	69 396	1 610	0	0	0	-1 610	-100,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut									
Henkilöstökulut	-1 319 572	-1 423 146	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000	23 146	-1,6 %	0	0,0 %
Palvelujen ostot	-124 183 382	-128 101 377	-126 651 675	-131 551 336	-138 103 288	-10 001 911	7,8 %	-6 551 952	5,0 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-10 813	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Avustukset	-14 711	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Muut toimintakulut	-341 184	34 729	0	0	0	-34 729	-100,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut yhteensä	-125 869 662	-129 489 794	-128 051 675	-132 951 336	-139 503 288	-10 013 494	7,7 %	-6 551 952	4,9 %

Sosiaali- ja
terveystalvet

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos C	Muutos %	Muutos C	Muutos %
Toimintatuotot	69 396	1 610	0	0	0	-1 610	-100,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	-125 869 662	-129 489 794	-128 051 675	-132 951 336	-139 503 288	-10 013 494	7,7 %	-6 551 952	4,9 %
Netto	-125 800 266	-129 488 184	-128 051 675	-132 951 336	-139 503 288	-10 015 104	7,7 %	-6 551 952	4,9 %

	TP 2019 *	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos TP20 - KE22		Muutos TPE21 - KE22	
						€	%	€	%
Toimintatuotot									
Myyntituotot	2 224 407	1 999 354	1 979 738	1 979 738	2 260 628	261 274	13,1 %	280 890	14,2 %
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Tuet ja avustukset	358 770	168 906	170 750	200 750	215 750	46 844	27,7 %	15 000	7,5 %
Muut toimintatuotot	176 263	38 154	99 500	127 815	85 500	47 346	124,1 %	-42 315	-33,1 %
Toimintatuotot yhteensä	2 759 441	2 206 413	2 249 988	2 308 303	2 561 878	355 465	16,1 %	253 575	11,0 %
Toimintakulut									
Henkilöstökulut	-4 277 821	-4 378 836	-4 537 940	-4 703 490	-4 733 359	-354 523	8,1 %	-29 869	0,6 %
Palvelujen ostot	-4 446 630	-4 332 174	-4 375 462	-4 352 762	-4 626 498	-294 324	6,8 %	-273 736	6,3 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-141 410	-93 480	-117 675	-117 675	-106 925	-13 445	14,4 %	10 750	-9,1 %
Avustukset	-2 444 734	-3 178 080	-2 658 400	-2 908 400	-3 224 069	-45 989	1,4 %	-315 669	10,9 %
Muut toimintakulut	-1 138 383	-876 842	-768 462	-783 462	-810 047	66 794	-7,6 %	-26 585	3,4 %
Toimintakulut yhteensä	-12 448 978	-12 859 411	-12 457 939	-12 865 789	-13 500 899	-641 488	5,0 %	-635 110	4,9 %

Konsernipalvelut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos €	Muutos %	Muutos €	Muutos %
Toimintatuotot	2 759 441	2 206 413	2 249 988	2 308 303	2 561 878	355 465	16,1 %	253 575	11,0 %
Toimintakulut	-12 448 978	-12 859 411	-12 457 939	-12 865 789	-13 500 899	-641 488	5,0 %	-635 110	4,9 %
Netto	-9 689 537	-10 652 998	-10 207 951	-10 557 486	-10 939 021	-286 023	2,7 %	-381 535	3,6 %

* Luvut muutettu vastaamaan uutta organisaatorakennetta

Ollennaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin

Tulot	Muutos	Euroa
Myyntituotot		245 956
<i>Sisäiset veloituskes, menolisäykset näkyvät tuloissa</i>		
Maksutuotot		
Tuet ja avustukset		
Muut toimintatuotot		
Menot	Muutos	Euroa
Henkilöstökulut		-47 800
<i>Määräaikainen työllisyyskoordinaattori</i>		
Palvelujen ostot		-242 103
<i>Konesalitoiminnot, yhteiset päivitykset, MS-lisenssit yms. Matkailun kehittäminen</i>		
Aineet, tarv. ja tavarat		
Avustukset		-302 069
<i>Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu</i>		
Muut toimintakulut		

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos TP20 - KE22		Muutos TPE21 - KE22	
						€	%	€	%
Toimintatuotot									
Myyntituotot	1 187 036	1 126 429	1 001 822	893 022	1 264 420	137 991	12,3 %	371 398	41,6 %
Maksutuotot	3 101 755	2 551 856	3 179 550	2 780 350	2 485 550	-66 306	-2,6 %	-294 800	-10,6 %
Tuet ja avustukset	1 227 954	1 397 575	1 131 486	1 480 486	1 493 990	96 415	6,9 %	13 504	0,9 %
Muut toimintatuotot	356 177	202 140	380 355	349 355	380 360	178 220	88,2 %	31 005	8,9 %
Toimintatuotot yhteensä	5 872 922	5 278 000	5 693 213	5 503 213	5 624 320	346 320	6,6 %	121 107	2,2 %
Toimintakulut									
Henkilöstökulut	-54 795 987	-55 090 213	-56 734 741	-57 359 541	-58 266 000	-3 175 787	5,8 %	-906 459	1,6 %
Palvelujen ostot	-16 186 397	-15 669 053	-20 064 523	-20 055 023	-20 506 410	-4 837 357	30,9 %	-451 387	2,3 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 948 306	-2 710 659	-2 838 364	-2 775 364	-2 890 360	-179 701	6,6 %	-114 996	4,1 %
Avustukset	-7 280 672	-7 234 606	-3 496 650	-4 280 714	-4 246 650	2 987 956	-41,3 %	34 064	-0,8 %
Muut toimintakulut	-15 766 565	-16 056 016	-16 824 860	-16 824 860	-16 870 510	-814 494	5,1 %	-45 650	0,3 %
Toimintakulut yhteensä	-96 977 927	-96 760 547	-99 959 138	-101 295 502	-102 779 930	-6 019 383	6,2 %	-1 484 428	1,5 %

Sivistys- ja
hyvinvointitoimiala

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos €	Muutos %	Muutos €	Muutos %
Toimintatuotot	5 872 922	5 278 000	5 693 213	5 503 213	5 624 320	346 320	6,6 %	121 107	2,2 %
Toimintakulut	-96 977 927	-96 760 547	-99 959 138	-101 295 502	-102 779 930	-6 019 383	6,2 %	-1 484 428	1,5 %
Netto	-91 105 005	-91 482 547	-94 265 925	-95 792 289	-97 155 610	-5 673 063	6,2 %	-1 363 321	1,4 %

Olenaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin

Tulot	Muutos	Euroa
Myyntituotot		
Laskennallisten korvausten pieneneminen		-90 000
Vammaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan siirtyminen Keusotelle		352 600
Maksutuotot		-694 000
Varhaiskasvatuspalveluiden asiakasmaksu-uudistus		
Tuet ja avustukset		362 500
Erillishankkeiden tuottojen tarkennus talousarvioon		
Muut toimintatuotot		0
Menot	Muutos	Euroa
Henkilöstökulut		-1 590 100
Indeksikorotukset, uudet virat koulutuspalveluihin (Kivenpuiston oppilaanohjaajat, oppilaanohjaajan lehtori), rehtorin viran lakkauttaminen, erillishankkeiden henkilöstökulujen tarkennus, varhaiskasvatuksen yksiköiden henkilöstön sopeutus, nuorisotyöntekijä x 2 x 6 kk, tsemppari kasvun ja oppimisen tukipalveluihin 6 kk:ksi, psykologi kasvun ja oppimisen tukipalveluihin		
Palvelujen ostot		-357 770
sisäisten veloitusten indeksikorotukset, koulukuljetuskulujen pieneneminen, palvelusetelikulujen lisääntyminen		
Aineet, tarv. ja tavarat		-52 000
Erillishankkeiden hankintojen tarkennus, varhaiskasvatuksen kalusto		
Avustukset		-750 000
Kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen nousu vuoden 2021 talousarvioon nähden		
Muut toimintakulut		-45 650
Indeksikorotukset		

						Muutos TP20 - KE22		Muutos TPE21 - KE22	
	TP 2019 *	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	€	%	€	%
Toimintatuotot									
Myyntituotot	2 438 499	2 438 183	2 347 095	2 347 095	2 361 555	-76 628	-3,1 %	14 460	0,6 %
Maksutuotot	2 339 009	4 237 230	2 649 000	2 649 000	1 532 000	-2 705 230	-63,8 %	-1 117 000	-42,2 %
Tuet ja avustukset	262 731	130 132	245 000	245 000	245 000	114 868	88,3 %	0	0,0 %
Muut toimintatuotot	28 413 958	28 672 459	29 541 840	29 212 280	38 528 100	9 855 641	34,4 %	9 315 820	31,9 %
Toimintatuotot yhteensä	33 454 196	35 478 004	34 782 935	34 453 375	42 666 655	7 188 651	20,3 %	8 213 280	23,8 %
Toimintakulut									
Henkilöstökulut	-7 006 811	-6 857 988	-7 243 050	-7 177 280	-7 384 260	-526 272	7,7 %	-206 980	2,9 %
Palvelujen ostot	-15 467 535	-15 494 195	-14 780 021	-15 472 000	-15 461 500	32 695	-0,2 %	10 500	-0,1 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-5 626 559	-5 118 681	-5 694 290	-5 694 290	-5 651 308	-532 627	10,4 %	42 982	-0,8 %
Avustukset	-50 000	-101 040	-440 000	-440 000	-440 000	-338 960	335,5 %	0	0,0 %
Muut toimintakulut	-4 041 751	-6 090 446	-5 147 550	-5 215 870	-5 192 183	898 263	-14,7 %	23 687	-0,5 %
Toimintakulut yhteensä	-32 192 657	-33 662 350	-33 304 911	-33 999 440	-34 129 251	-466 900	1,4 %	-129 811	0,4 %

Ympäristötoimiala

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos €	Muutos %	Muutos €	Muutos %
Toimintatuotot	33 454 196	35 478 004	34 782 935	34 453 375	42 666 655	7 188 651	20,3 %	8 213 280	23,8 %
Toimintakulut	-32 192 657	-33 662 350	-33 304 911	-33 999 440	-34 129 251	-466 900	1,4 %	-129 811	0,4 %
Netto	1 261 539	1 815 653	1 478 024	453 935	8 537 404	6 721 751	370,2 %	8 083 469	1780,8 %

* Luvut muutettu vastaamaan uutta organisaattiorakennetta

Ollennaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin

Tulot	Muutos	Euroa
	Myyntituotot	14 460
	Maksutuotot	-1 117 000
	<i>Maankäyttökorvausten tuloutus</i>	
	Tuet ja avustukset	0
	Muut toimintatuotot	9 315 820
	<i>Työpaikkatonttien myynti</i>	
Menot	Muutos	Euroa
	Henkilöstökulut	-206 980
	<i>Korotusvaraus, maankäyttöinsinööri, paikkatietosuunnittelijan tehtävänkuvanmuutos</i>	
	Palvelujen ostot	10 500
	Aineet, tarv. ja tavarat	42 982
	Avustukset	0
	Muut toimintakulut	23 687
	<i>Vuokrankorotukset</i>	

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos TP20 - KE22		Muutos TPE21 - KE22	
						€	%	€	%
Toimintatuotot									
Myyntituotot	8 487 979	9 353 260	9 746 000	9 746 000	10 160 000	806 740	8,6 %	414 000	4,2 %
Maksutuotot	0				0	0	0,0 %	0	0,0 %
Tuet ja avustukset	18 418	9 871			0	-9 871	-100,0 %	0	0,0 %
Muut toimintatuotot	230 423	278 589	265 000	265 000	280 000	1 411	0,5 %	15 000	5,7 %
Toimintatuotot yhteensä	8 736 820	9 641 720	10 011 000	10 011 000	10 440 000	798 280	8,3 %	429 000	4,3 %
Toimintakulut									
Henkilöstökulut	-1 229 481	-1 334 507	-1 425 920	-1 425 920	-1 447 000	-112 493	8,4 %	-21 080	1,5 %
Palvelujen ostot	-2 018 147	-1 956 881	-2 085 000	-2 085 000	-2 085 000	-128 119	6,5 %	0	0,0 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-1 183 833	-1 264 331	-1 310 000	-1 310 000	-1 325 000	-60 669	4,8 %	-15 000	1,1 %
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Muut toimintakulut	-113 517	-133 972	-150 000	-150 000	-170 000	-36 028	26,9 %	-20 000	13,3 %
Toimintakulut yhteensä	-4 544 980	-4 689 691	-4 970 920	-4 970 920	-5 027 000	-337 309	7,2 %	-56 080	1,1 %

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos €	Muutos %	Muutos €	Muutos %
Nurmijärven Vesi									
Toimintatuotot	8 736 820	9 641 720	10 011 000	10 011 000	10 440 000	798 280	8,3 %	429 000	4,3 %
Toimintakulut	-4 544 980	-4 689 691	-4 970 920	-4 970 920	-5 027 000	-337 309	7,2 %	-56 080	1,1 %
Netto	4 191 840	4 952 029	5 040 080	5 040 080	5 413 000	460 971	9,3 %	372 920	7,4 %

Olennot muuttokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin

Tulot	Muutos	Euroa
Myyntituotot		414 000
Korotukset: veden käyttömaksu 3 % ja perusmaksu 15 %, jäteveden perusmaksu 25 %		
Maksutuotot		
Tuet ja avustukset		
Muut toimintatuotot		15 000
Menot	Muutos	Euroa
Henkilöstökulut		-21 000
Palvelujen ostot		
Aineet, tarv. ja tavarat		
Vedenkäytön kasvun seurauksena pumppausmäärät kasvavat ja jätevedenpuhdistamoilla kuormituskasvaa->sähköä ja kemikaaleja kuluu enemmän) □		-15 000
Avustukset		
Muut toimintakulut		
Leasing- autojen määrä lisääntyy 2 kappaleella		-20 000

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos TP20 - KE22		Muutos TPE21 - KE22	
						€	%	€	%
Toimintatuotot									
Myyntituotot	9 828 715	9 939 129	10 504 537	10 022 691	10 437 452	498 323	5,0 %	414 761	4,1 %
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Tuet ja avustukset	66 357	65 564	59 700	59 700	59 000	-6 564	-10,0 %	-700	-1,2 %
Muut toimintatuotot	184 245	83 922	151 350	82 878	160 000	76 078	90,7 %	77 122	93,1 %
Toimintatuotot yhteensä	10 079 317	10 088 616	10 715 587	10 165 269	10 656 452	567 836	5,6 %	491 183	4,8 %
Toimintakulut									
Henkilöstökulut	-5 623 755	-5 739 126	-5 796 888	-5 801 678	-5 814 454	-75 328	1,3 %	-12 776	0,2 %
Palvelujen ostot	-1 212 171	-1 294 808	-1 304 581	-1 019 581	-998 573	296 235	-22,9 %	21 008	-2,1 %
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 522 502	-2 498 325	-2 481 705	-2 431 150	-2 486 900	11 425	-0,5 %	-55 750	2,3 %
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Muut toimintakulut	-639 211	-898 037	-901 332	-941 332	-1 096 185	-198 148	22,1 %	-154 853	16,5 %
Toimintakulut yhteensä	-9 997 640	-10 430 295	-10 484 506	-10 193 741	-10 396 112	34 183	-0,3 %	-202 371	2,0 %

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Sopeutettu kehys 2022	Muutos €	Muutos %	Muutos €	Muutos %
Aleksia									
Toimintatuotot	10 079 317	10 088 616	10 715 587	10 165 269	10 656 452	567 836	5,6 %	491 183	4,8 %
Toimintakulut	-9 997 640	-10 430 295	-10 484 506	-10 193 741	-10 396 112	34 183	-0,3 %	-202 371	2,0 %
Netto	81 678	-341 679	231 081	-28 472	260 340	602 019	-176,2 %	288 812	-1014,4 %

Olennaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin

Tulot	Muutos	Euroa
	Myyntituotot	
	<i>Vuoden 2020 alijäämän kattaminen, kulujen nousu ja sisäisten vuokrien kattaminen</i>	414 761
	Maksutuotot	
	Tuet ja avustukset	
	Muut toimintatuotot	
	<i>Välipalamyynti, tilaustarjoilu, henkilöstöateriat myynnin nousu</i>	77 122
Menot	Muutos	Euroa
	Henkilöstökulut	
	<i>KeuSoten myynnin pieneneminen, määräaikainen henkilöstö, Nuuka</i>	-12 776
	Palvelujen ostot	
	<i>Vähennyksiä eri tileiltä</i>	21 008
	Aineet, tarv. ja tavarat	
	<i>Eri tileiltä koostuva</i>	-55 750
	Avustukset	
	<i>Pääasiassa sisäisten vuokrien nousu</i>	-154 853

4. Liitteet

Kuntastrategia 2018-2025

Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelma (NUUKA)

Talousarvion- ja suunnitelman 2022-2024 laadintaohje